

Ketvirtasis gundymas

ANTANAS MACEINA

1 Kristus buvo gundytas tris kartus: duona ("sakyk, kad iš šitų akmenų pasidarytų duonos", Mt 4,3), stebuklu ("pulk žemyn", Mt 4,6) ir valdžia ("aš Tau duosiu visą šią valdžią", Lk 4,6). Visiems šiems gundymams Jis atsispyrė, ir "velnias atstojo nuo jo iki laikui", (Lk 4,13). Luko pastaba "iki laikui (usque ad tempus)" yra be galo prasminga. Ji reiškia, kad gundytojas yra pasiryžęs grįžti ir savo viliones tęsti toliau. Be abejo, jis negali grįžti ir gundyti Kristaus, esančio garbėje. Bet jis grįžta ir gundo Kristų, besiskleidžiantį laike bei erdvėje; tai yra: jis gundo Bažnyčią. Nes Bažnyčia, būdama Kristus istorijoje, yra gundymams taip lygiai prieinama, kaip ir Kristus, kol tebegyveno mūsų pasaulyje. Tiesa, šie Bažnyčios gundymai kinta pagal istorinį metą, tačiau jie nesiliauja niekada. Kiekvieną savo gyvenimo tarpsnį Bažnyčia "esti ištinkama ketvirtojo gundymo".

Jeigu mums reiktų apibūdinti, koks yra šiandieninis Bažnyčios ketvirtasis gundymas, turbūt nesuklystume pasakyti, kad tai yra prievarta melais įgyvendinti. Savo knygoje "Dvasinio gyvenimo pagrindai" (1882-84) Vl. Solovjovas teisingai pastebi, kad gundymas ištinka tik "Dievo žmogų", vadinasi, žmogų geros valios ir kilnios širdies, nes "bedievis žmogus gundymo nėra reikalingas: jis vykdo pikta sugadintos savo prigimties dėka" (skyruije apie maldą). Bet kad gundymas galėtų būti "Dievo žmogui" priimtinas, jis turi pasirodyti, prisidengęs "gerio išvaizda"; jis turi būti pergyvenamas kaip vertybė ir net pareiga. "Čia tad ir glūdi gundymo galia", sako Solovjovas.

Ši Solovjovo pastaba kaip tik ir pasitvirtina prievartos gundyme. Vykdyti artimo meilę yra aukščiausias Krikščionybės įsakymas, kuriuo remiasi jos praeitis bei ateitis: Įstatymas ir pranašai. Artimo meilės vykdymas apreiškia mūsų meilę Dievui kasdienoje, o jo nevykdymas paverčia mūsų būti vienu didžiuliu melu Viešpaties akivaizdoje (plg. I Jo 3, 17-8; 4,20). Bėgi šiame pasaulyje esama tiek artimo neapykantos, tiek skriaudų bei neteisėbių,

tiek priespaudos ir net žiaurumo, tiek daug "pasaulio lobio" (I Jo 3,17) ir sykiu tiek daug širdies uždarmumo bei kietumo, kad visiškai pagrįstai galime kalbėti, jog savą brolių mylime tik liežuviu, o ne "darbu ir tiesa" (I Jo 3,18). Užtat labai lengva aniem Solovjovo minimiems "Dievo žmonėms" nejučiom palinkti prievartos pusėn ir jos net sąmoningai griebtis, kad šis melu virtęs gyvenimas būtų perkeistas iš pagrindų ir kad artimo meilė liktų ne vien evangelinis patarimas, o virstų tikru įsakymu ir net visuomenės įstatymu; kad ji "būtų nuprivatinta" ir "visuomeniškai mobilizuota" (J.B. Metz) kaip tai šiandien dažnai skelbiama.

Kelias į šitokią nuprivatintą artimo meilę yra revoliucija. Juk kaipgi kitaip priversti žmones mylėti artimą kaip patį save, jei neįvykdžius revoliuciją, tai yra, sudaužius visas tas lytis, kurios artimo meilę lig šiol laikė uždariusios atskiro žmogaus širdyje, neleidamos jai virsti objektyviu viešojo gyvenimo dėsniu? Štai kodėl šiandien ir ieškoma Krikščionybėje pradu, kurie revoliuciją pateisintų, ją pagrįstų ir anuos "Dievo žmones" net įpareigotų į revoliucinius sąjūdžius jungtis, juose veikti ir griebtis ginklo. Štai kodėl vad. "revoliucijos teologija" šiandien svaigina ne vieno protą ir širdį. "Dievo žmonės" — anie užsidegėliai bei kilniaširdžiai — ne nepastebi, kaip piktas (prievarta) prisidengia gerio (artimo meilės) kauke ir virsta didžiuliu gundymu, moderniniu gundymu, nepaprastai patraukliu visur ten, kur artimo meilės pažeidimas ypač krinta į akį ir skaudžiai užgauna jaunus Bažnyčios narius.

Prasnaudusi, kaip apaštalai Getsemani sode (plg. Mt 26, 40-45), naujaisiais laikais žmogaus socialinio priešo artėjimą, Bažnyčia šiandien pašoksta, išvydusi milijonus skurstančiųjų, badaujančiųjų, išnaudojamųjų, ir išsigasta, pastebėjusi, kad net ir didžiausi karitatyviniai darbai neįstengia pakeisti šios padėties. Socialinis priešininkas jau per arti; jis jau per daug giliai įleidęs šaknis, jog išmalda — net ir labai gausi — galėtų apsaugoti bei pakelti jo paniekintą žmogų. Tada anie "Dievo žmonės", sekdami Petru Getsemani sode, išsitraukia kardą ir pradeda juo švytuoti (plg. I Jo 18,10). Tačiau kaip tik čia ir prasideda prievartos tragika. Užuoat nubloškė patį priešą, šie "Dievo žmonės" savu kardu sužeidžia tik nekaltus jo tarnus — kaip ir Petras, nukirsdamas vyriausiojo kunigo tarnui Malkui ausį (plg. I Jo 18,10). Argi Camillo Torres, tasai tikras "Dievo žmogus", pataikė iš kulkosvaidžio bent į vieną sūnų anų kliasdesimt šeimų, kurios valdo 90 proc. Kolumbijos turtų? Anaip tol. Nes kariuomenėje, išsiųstoje prieš Torres partizanus, nebuvo nė vieno iš anų turtingųjų bei valdančiųjų. Tai buvo tie patys paprasti žmoneliai, sūnūs vargstančiųjų bei paneikintųjų. Su

Georges Rouault (prancūzas, 1871-1958)

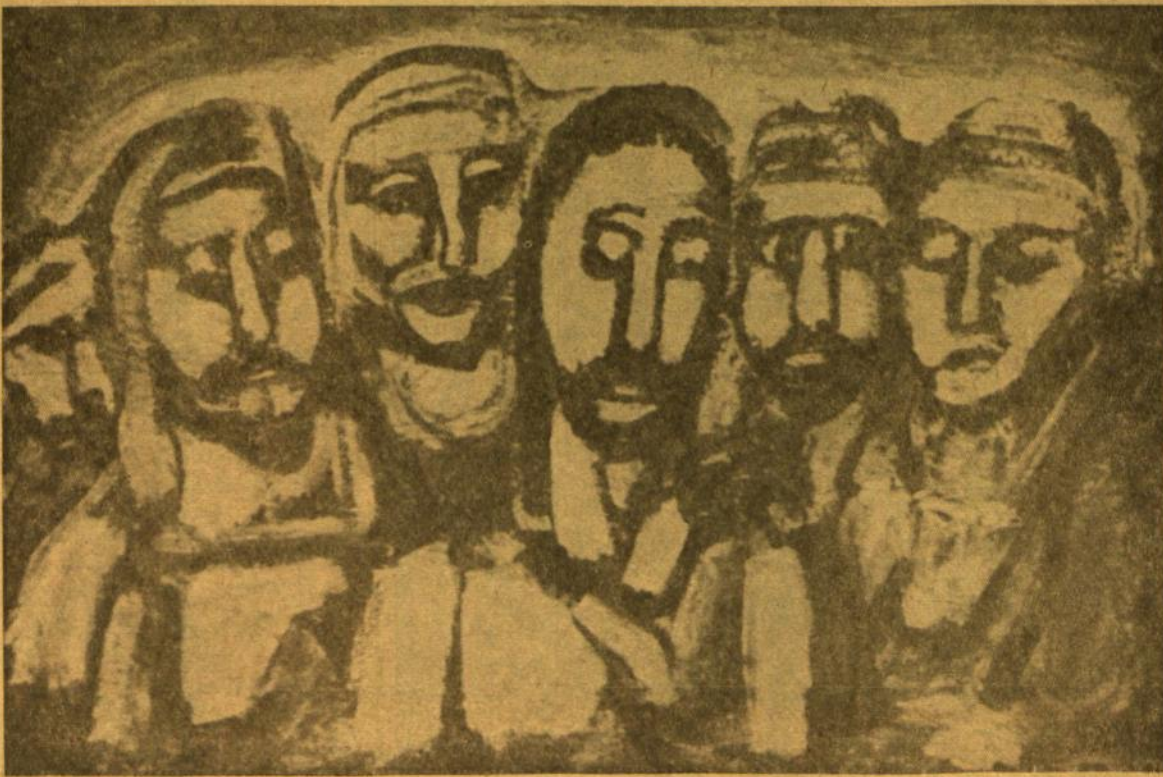
Kristus priemiesčiuose (Fukushima kolekcija, Tokio)

jais tad ir tenka kovoti — tiesiog, akis į akį, nes pats priešas yra toli, labai toli: neprieinamoje rūmuose. Kokia tragika. Norint padėti vargstantiems, reikia žudyti visų pirmą tuos pačius vargstančiuosius: jų sūnus ir tėvus, paliekant dar didesniame skurde bei nusiminime motinas ir žmonas su vaikais. Piktas, prisidengęs gerio kauke, sunaikina galop patį gerį, kurio kaukę jis nešioja. Čia tad ir glūdi kiekvieno gundymo galas.

Be abejo, "Dievo žmonės" šitame gundymui vargiai pasiduotų, jei nebūtų šalia sąjūdžio, pasiskel-

busio revoliuciniu savo esmėje, Bažnyčia ir Evangelija. Štai kodėl anie "Dievo žmonės" ir pradeda komunizmui tikėti, juo domėtis, jam melintis ir dėtis į jo gretas. Jiem pasivaidena, kad tarp komunistinės ir krikščioniškosios artimo meilės skirtumas išnykęs, nes pralenkęs Krikščionybę ir sugėdinęs Bažnyčią, kuri apie artimo meilę amžiais kalbanti, o nieko nedaranti, kad ši meilė būtų įvykdyta socialinėje santvarkoje. Atrodo, kad komunizmas, o ne Bažnyčia galų gale sutvarkysias žmonių santykius meilės pagrindu. Atrodo, kad komunizmas ir

Evangelija esą artimesni, negu būtent komunizmo. Išvystęs pastarajame dešimtyje savą etiką ir šios etikos centre pastatęs žmogaus meilę — ne "kaip viltį ar dorinį įsakymą, bet kaip objektyvų visos visuomenės dėsni" (R. Garaudy), komunizmas, atrodo, pralenkęs Krikščionybę ir sugėdinęs Bažnyčią, kuri apie artimo meilę amžiais kalbanti, o nieko nedaranti, kad ši meilė būtų įvykdyta socialinėje santvarkoje. Atrodo, kad komunizmas, o ne Bažnyčia galų gale sutvarkysias žmonių santykius meilės pagrindu. Atrodo, kad komunizmas ir

Georges Roualt

Kristus ir apaštalai

(Jacques Gelman kolekcija, Mexico).

Kertinė Paraštė

INTELEKTUALŲ PROTESTAS PRIEŠ TIRONIJĄ

Julien Benda yra tiksliai pasakęs, kad Sovietų vyriausybė tai barbarai, kurie gėdisi savo barbariškumo. Jį stengiasi kaip galima užmaskuoti, bet vis dėlto jo neatsisako.

Nauja barbariškumo apraiška — nušalinimai iš redakcijų, iš vadovybės postų tų asmenų, kurie ima nors kiek laisviau, savarankiškiau galvoti. Tai teroras prieš kūrybinguosius, konformizme nepasiskendusius piliečius. Vienu iš tokių yra Pavelas Litvinovas, vaikaitis aukštojo Sovietų pareigūno porevoliucinių laikais.

Pavel Litvinovas buvo fizikos profesorius Lomonosovo institute Maskvoje. Kai 1967 m. Maskvoje buvo surežisuotas teismas prieš rašytojus Ginzburgą, Galanskovą, Dobrovolskį, Laškovą, Litvinovas drauge su nuteisto rašytojo Danieliaus žmona Larisa teismo koridoriuose dalino atsisaukimą į pasaulio opiniją prieš tuos prievartos veiksmus. Netrukus ir Litvinovas buvo areštuotas.

Bet jo ryžtas prieš raudonąją tironiją rado plataus atgarsio visoje Rusijoje. Jam ėmė siųsti užuojautos laiškus telegramas. Surinkus eilę tų dokumentų, jie buvo persiųsti užsienin ir išspausdinti atskiru leidiniu: "Dear Comrade. Pavel Litvinov and the Voices of Soviet Citizens in Dissent." Redagavo K. Van Het Reve, Leydeno universiteto profesorius. (Išleido Pitman leidykla, New Yorke. 199 psl., \$4.95). Įvairūs pareiškimai čia išspausdinti originalia rusų kalba ir anglų vertime.

Čia randame balsų, rodančių, kaip patys rusai yra ištroškę laisvės, kaip jie užjaučia valdančios komunistų kliks aukas ir protestuoja prieš tironišką raudonosios diktatūros priespaudą. Vienas patriotas, kuris pasisako net nesąs pažįstamas Litvinovui, rašo: "Geros sveikatos ir sėkmės Jūsų švietimo darbe, kovojant prieš tamsuolius". Vienas tyrimų studentas (dėl represijų pavojaus pavardės neskelbiamos ar net nebuvo paduotos) taria: "Noriu išreikšti savo pagarbos jausmą ir pasididžiavimą jūsų ryžtinga ir drąsia iniciatyva, kam, be abejonės, pritaria dauguma mūsų žmonių".

Mokytojas: "Nuoširdūs sveikinimai... Stebimės jūsų ryžtu. Linkime milžino jėgos ir ištvermės jūsų teisingumo užmojuje. Garbė jums, brangūs rusų liaudies žmonės!"

Grupė Maskvos universiteto humanitarinių mokslų studentų: "Mes solidarizuojame jums. Jūsų iniciatyva yra didelės svarbos kovoje už žmogaus teises ir už sužmoginimą sovietinės santvarkos. Su gilia užuojauta ir dideliu dėmesiu mes stebime, kas darosi su

jumis ir jūsų draugais. Esame įsitikinę, kad galutinio išvadoj asmens laisvės idealai ir tikroji demokratija triumfuos ir kad jūsų vardas figūruos kovos istorijoje. Geriausioji jaunosios kartos inteligentijos dalis yra jūsų pusėje".

Slepiantis nuo raudonųjų pareigūnų persekiojimo, anonimiam laiške yra rašoma: "Jūs dabar tapote asmeniu, kuris yra arčiausias visų garbingų mūsų krašto žmonių širdims. Laiškas, kurį parašėte Jūs ir Larisa Daniel kaip šauksmą į visą pažangiąją žmoniją Vakaruose, o drauge ir į mus, yra įrodymas nuostabios valios ir didžiausių nuopelnų. Šiandien, sausio 12 d., tas raštas buvo perduotas per (britų) BBC radiją ir visas pasaulis klausėsi sulaukęs kvapų... Ir daugelis lenkiasi prieš jūsų iniciatyvą ginti nelaiminguosius... Tai jums sako komunistas, kuriam mūsų idėjų likimas nėra indiferentiškas dalykas... Jūs atakavote naują fašizmą, kuris, kaip chameleonas, dabar priėmė garbingą raudoną spalvą... Net caro laikais rašytojai nebuvo taip teisiami. Tokie dalykai tegali įvykti ten, kur žydi fašistinė praktika".

Maskvos moksleivių grupė savo laiške sako: "Mūsų seneliai ir tėvai buvo šaudomi, mirė koncentracijos lageriuose, žinojo visas Stalino reakcijos baisenybes. Mes suprantame, kaip baisu gyventi apsupiems tylos ir baimės... Negalime tylėti, kai visur aplink mus demagogija, laikraščių melai, išdavimas... Mes prašome pasiskelbti šį laišką, kad būtų žinoma mūsų amžiaus jauniems žmonėms ir kad rašytojų likimas būtų išspręstas pagal teisingumą..."

Net iš Rygos atėjo žodis: "Žaviuosi jūsų ryžtu..."

Iš Podolsko vienas rašo: "Negaliu išreikšti savo susižavėjimo (ir tai ne vien mano) Jūsų drąsa ir neprilygtam heroizmui šiame prievartos ir melų pasaulyje... Kartu su jumis reiškiau pasipiktinimą, kad tęsiamos Baltramiejaus išvokarių žudynės, organizuojamos piktybės ir revolverio genijaus. Matyt, kad neribota valdžia, visuotinis melas ir veidmainystė (kurie kai kam privalomi, o kitų praktikuojami iš pareigos) mūsų vadus nubloškė į tokią padėtį, kad jie ignoruoja savo įstatymus ir komunizmą transformuoja į pagrindą nusivylimams, baimėi ir anekdotams..."

Iš Arzamo atėjo skundas: "Ar pažįstate visišką desperacijos jausmą, kai matote aplinkui sieną, kuri Jus atitveria nuo pasaulio ir nuo gyvenimo, sieną, kuri jus triuškina, ir tuo tarpu nieko negali padaryti, kad ją nublokštumėte? Štai ką aš jaučiu, kai stebiu tą sieną, triuškinančią pagrindines teises žmogaus sąžinės laisvės, (Nukelta į 4 pusl.)

Šiame numery

- Intelektualų protestas prieš tironiją.
- Ketvirtasis gundymas.
- Kulkuji laureatą užkalbinant.
- Jorge Guillen eilėraščių.
- Vincas Krėvė savo laiškuose 1944 - 1954 m.
- Operos libretų pavertus mažybe.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

Ketvirtasis gundymas

(Atkelta iš 1 psl.)

šiandien yra tokia didžiulė vilionė, kad "Dievo žmonės" jai kaip tik ir neatšpiria.

Žinoma, visi šie apmąstymai likti tik svačiomais, jeigu prievartos gundymas apsirėžtų tikrai vienu kitu kungiu, vienuoliu ar vienuole, naiviu pasauliškiu ar stiprių pergyvenimų ištroškusi jaunuoliu. Tačiau kai šis ketvirtasis gundymas virsta sąjūdžiu ir kai jis sudrasko krikščioniškąsias to ar kito krašto partijas, tuomet minėtos mintys susiklosto jau nuogąsčiai. Kalbėkime konkrečiai. Šių metų geg. mėnesio pradžioje posėdžiavo Chilės krikščionys demokratai, valdančioji šalies partija. Kairusis jos sparnas pasiūlė, kad būsimųjų prezidento rinkimų metu (1970 m.) krikščionys eitų kartu su komunistais. Pasiūlymas buvo, tiesa, atmetas, bet — tik 18 balsų persvara: už dėjimąsi su komunistais balsavo 215, prieš jį 233 atstovai. Praktiškai tad pusė Chilės krikščionių demokratų atstovų norėtų blokuotis su komunistais, kad bendromis pastangomis atitiestų vargstantį žmogų.

Tačiau to negana. Praėjus 3 savaitėms po šio balsavimo, pralaimėjusieji ikūrė naują partiją — "Vieningos tautinės veiklos sąjūdį (Movimiento de Accion Popular Unitaria)", kuriam priklauso atsilikusieji jaunieji krikščionys demokratai, nariai vad. "Jaunosios Bažnyčios (Iglesia Joven) ir radikalių kairiųjų studentų atstovai. Tuo būdu Chilės krikščionys demokratai sprogo — kaip tik dėl ano gundymo: prievartos keliu, kartu su komunistais, eiti vykdyti artimo meilės, paverčiant ją objektyviu socialinės santvarkos dėsniu. Jaunųjų krikščionių demokratų vadas prof. J. Vega dar anksčiau (prieš skilimą) skelbė, kad "partija turi mesti savo dviprasmiškumą ir žygiuoti kairėn"; ji turinti ryztis "kurti bendrą kovos frontą su ūkininkais, darbininkais ir studentais" — šūkis mūsų visų girdėtas 1917 m. Rusijos revoliucijos metu. Krikščionys revoliucioninkai turi pralenkti savo radikalumą komunistų partiją ir tuo būdu sumažinti komunizmo baime. Kuba ir Kinija — ne Rusija — esanti šių revoliucioninkų pavyzdys (plačiau apie tai plg. Herder-Korrespondenz 1969 m. nr. 7, p. 317-22).

Ne mūsų uždavinys vertinti Chilės įvykius. Jūs minime čia tik faktą, įgijusį aiškios išvaizdos. Mažiau ryškių šios rūšies faktų bei bandymų esama dabar beveik kiekviename krašte — ne tik Amerikoje, bet ir Europos žemyne. Visur dažniau jaučiami ta pati nuotaika: krikščionybė turinti žygiuoti revoliucijos priekyje, todėl imti bendradarbiais visus, kurie revoliuciją skelbia bei ją vykdo, pirmoje eilėje komunistus. Revoliucija, kaip būdas skriaudžiamam broliui padėti, esą ana bendroji plotmė, jungianti krikščionybę su komunistų ir atidaranti kelią ne tik į pokalbį teoriškai, bet ir sąveiką praktiškai. — Užtat dabar ir darosi įdomu pažvelgti, kaip šis krikščionių mostas atrodo komunistinėje šviesoje?

2

Šio straipsnio autorius nėra istorikas ir istorijos truputį net nemėgsta, nes ji neatskleidžia tiesos: istoriškai galima viską pateisinti ir viską atmeti. Ir vis dėlto jis mano, kad teisingas yra senas posakis: "Homines, historiae ignari, semper sunt pueri" — žmonės, nesusivokę istorijoje, visados pasilieka vaikai". Iš tikro, jei anie "Dievo žmonės" susivoktų marksizmo istorijoje, jeigu jie būtų paskaitę du K. Markso raštus: "Aplinkraštį prieš Kriegę" (1846) ir "Komunistų partijos manifestą" (1848), jie taip lengvai nepasiduotų vilionei dėtis su komunistais ir bendrai su jais kovoti už žmogaus išvadavimą iš socialinės priepauros. Nes šiuo du Markso (ir kitų) raštai labai gražiai atskleidžia komunistinio

nusistatymą tiek artimo meilės atžvilgiu socialinėje srityje, tiek jo bendrininkų atžvilgiu, vykdamt pačią revoliuciją.

"Aplinkraštis prieš Kriegę" yra pasirašytas šešių komunistų: Engelson, Gigot, Heilbergo, Markso, Seilerio ir Wolfo ir nukreiptas prieš anuo metu New York'e leidžiamą vokišką laikraštį "Der Volks-Tribun", redaguoj. Hermann Kriegės. Jame visų pirma yra skelbiami nutarimai: 1. Kriegės laikraščio atstovaujama linkmė "nėra komunistinė"; 2. ši linkmė "pažemina komunistų partiją tiek Europoje, tiek Amerikoje"; 3. ji kelia maišaties tarp darbininkų" (Marx-Engels Werke, t. IV, p. 3. Berlin 1959). Kodėl? Mat, H. Kriegė vadovavo 19 šimt. viduryje kilusiam vad. "tikrojo socializmo" sąjūdžiui Amerikoje; sąjūdžiui, kuris kaip tik mėgo spręsti socialinį klausimą artimo meilės principu. Šio sąjūdžio idėjos yra nuostabiai panašios į dabartinės vad. "politinės teologijos" idėjas. Remdamasis Evangelija, Kriegė ir kiti "tikrojo socializmo" vadai, skelbė, kad socialinį klausimą galima išspręsti ir be prievartos, taigi be revoliucijos.

Georges Rouault 1952 metais. G. Rouault (1871 - 1953) yra vienas žymiausių modernių prancūzų dailininkų ekspresionistų. Spalvingai, bet juduose kontūruose besiliejančiai jo tapybai labai būdinga yra religinė tema, jo drobėse virpanči tai egzistencialistinio nerimo, tai vėl dangiškos malonės šviesa. G. Rouault yra pats didžiausias religinės temos gražintojas XX amžiaus moderniojo meno. Šios savaitės kultūrinį priedą ir puošia daugiausia jo darbų nuotraukomis.

cijos; reikia tik žmones įtaigoti, kad jie gyventų taikoje ir nešty vienas kito naštas; kad jie bendrai dirbtų ir bendrai džiaugtųsi; kad jie sukiltų "varguolių, nelaimingųjų, atstumtųjų vardu ir eitu kovoti už vykdamą gražesnės artimo meilės karalystės". Kriegės ir kitų šūkis buvo: "Mums reikia daugiau kuo rūpintis negu tik savų skurdeiva Aš; mes priklausome visai žmonijai". Hermann Kriegė buvo dvasiškas.

Todėl ir komunistinio atžvilgiu šis "tikrojo socializmo" sąjūdis buvo savotiškai nusistatęs. Jis laikė komunistinę ne senųjų vertybių griovybą, bet jų įvykdumą. Juk "ši karštos meilės srovė, šis atsijedimas visiem, šis dieviškasis bendruomenės troškulis — kas gi visa tai yra, jei ne vidinė komunistų religija?", rašė Kriegė savo laikrašty. Skaitant Kriegės mintis, savaime ateina į galvą šiandieninės pastangos pergalėti individualinio išganyimo siekimą, perkelti išganyimo vykdamą į bendruomenę, atsikreipti į vargstančiuosius bei pažemintuosius ir diegti jiems jų padėties samonę, kad jie sukiltų prieš savo pavergejus, tačiau ne prievarta, o ryžtu bei darbu. Taip pat ir komunistinio kaip meilės ilgesio vykdomo samprata dvelkia labai moderniškai ir ataidi "politinės teologijos" puslapiuose. Trumpai tariant, tai, kas šiandien krikščionybėje žmogaus atžvilgiu taip smarkiai pabrėžiama, jau yra buvę ir Markso laikais.

Kaip tad atveikė Marksas, Engelsas ir kiti vadovaujantieji komunistai į šias, mūsų akimis žiūrint, taip modernias ano meto idėjas? Jau minėjome tris anų vadų nutarimus, kuriais komunistas atsiriboja nuo "tikrojo socializmo". Tačiau to negana. Marksas su Engelsu parašė dar ir ilgą (14 psl.) anų nutarimų paaiškinimą bei pagrindimą, kodėl būtent komunistui yra nepakeičiamu su "tikrojo socializmu". Ir

kaip tik šiame paaiškinime pasirodo tikroji komunistinio dvasios artimo meilės bei revoliucijos atžvilgiu.

Visų pirma Marksas su Engelsu protestuoja prieš komunistinio sampratą ne kaip griovybą, bet įvykdymą, vadindami tokią sampratą "bailiu ir veidmainišku komunistinio vaizdavimu" (IV, 7). Komunistas esąs "pasaulinis revoliucinis sąjūdis" ir todėl nesiduodas suvedamas "į porą žodžių: meilė-neapykanta" (t.p.): tai yra jo sumenkinimas "ligi paprasto maišto" (IV, 14). Iš tikro gi jis yra visos santvarkos pakeitimas iš pagrindų. Toliau Marksas ypač smarkiai pasisako prieš "tikrojo socializmo" pastangas komuniste regėti religinį branduolį. Vienoje vietoje Kriegė krikščioniškai rašo, kad "Dvasia, kuri gydo raupuotuosius ir akluosius; Dvasia, kuri visus žmones girdo vienu Vynu ir peni viena Duona — ši Dvasia yra bendruomenės dvasia"; "ja reikia tik pažinti, ir ji suriš žmones meilėje" (IV, 11-12) I tai atsako Marksas: "Čia Kriegė skelbia komunistinio vardu senias religines ir vokiečių filosofijos svajones, kurios komunistui

matnių etikečių, kaip 'žmonija', 'žmoniškumas', 'rūšis' ir t.t., paverčiant tuo būdu kiekvieną tikrą veiksmą išsivajota fraze" (IV, 13).

Be ypatingai Marksas išjuokia "tikrojo socializmo" vadų ryžtą nusikreipti nuo savojo Aš ir atsikreipti į artimą. Marksas vadiną jį "negarbingu ir prikliu servilizmu" (IV, 15), "metafizine bei religine fikcija" (t.p.), "šunuodegiavimo aistra" (t.p.), "savęs pažeminimu" ir savo išjuoką baigia žodžiais: "Šitoks mokslas yra visiškai tinkamas drąsiem vienuoliam, bet niekados ne, energingiem vyram ir ne kovos metu. Betruksta tik, kad šie drąsūs vienuoliai iškastruotų tą savo skurdeivą Aš ir tuo būdu, pasitikėdami žmonijos galia, parodytų, jog ji galinti daugintis ir be jų" (IV, 15). Šios pašaipos prasme labai aiški: komunistas esąs pažėgus pertvarkyti pasaulį ir be Evangelijos; Evangelijos skelbėjai bei vykdytojai nesą komunistinio bendrininkai kovoje už varguolių teises; komunistas esąs vienintelis, kuris šias teises tikrai gina; visi kiti esą tik svajotojai, tik pra-

tiesiog prieštarauja (pabraukta Markso). Tikėjimas, būtent: tikėjimas į Sventąją bendruomenę Dvasią, yra komunistinio vykdytojų visiškai nereikalingas" (IV, 12). Nes "iš religinio taško žiūrint, atsakymas į visus tikrus klausimus gali būti duotas tik perdeltais ir bet kokią prasmę aptemdančiais vaizdais bei keleta pra-

Georges Rouault Lūšnynuose

Georges Rouault

Kristus (medžio raižinys)

matnių etikečių, kaip 'žmonija', 'žmoniškumas', 'rūšis' ir t.t., paverčiant tuo būdu kiekvieną tikrą veiksmą išsivajota fraze" (IV, 13).

Be ypatingai Marksas išjuokia "tikrojo socializmo" vadų ryžtą nusikreipti nuo savojo Aš ir atsikreipti į artimą. Marksas vadiną jį "negarbingu ir prikliu servilizmu" (IV, 15), "metafizine bei religine fikcija" (t.p.), "šunuodegiavimo aistra" (t.p.), "savęs pažeminimu" ir savo išjuoką baigia žodžiais: "Šitoks mokslas yra visiškai tinkamas drąsiem vienuoliam, bet niekados ne, energingiem vyram ir ne kovos metu. Betruksta tik, kad šie drąsūs vienuoliai iškastruotų tą savo skurdeivą Aš ir tuo būdu, pasitikėdami žmonijos galia, parodytų, jog ji galinti daugintis ir be jų" (IV, 15). Šios pašaipos prasme labai aiški: komunistas esąs pažėgus pertvarkyti pasaulį ir be Evangelijos; Evangelijos skelbėjai bei vykdytojai nesą komunistinio bendrininkai kovoje už varguolių teises; komunistas esąs vienintelis, kuris šias teises tikrai gina; visi kiti esą tik svajotojai, tik pra-

našai be veiksmo: jie kalbą ne priepaustųjų, bet tik teisingumo vardu (plg. IV, 16), vadinasi, ne konkrečių žmonių vardu, o abstrakčių sąvokų. Šitokios kalbos nekeičiančios pasaulio. Todėl visa tai tapatinti su komunistu reiškia jį pažeminti ir darbininkų mases suklaidinti. Štai kodėl ano meto komunisto vadai taip smarkiai ir atsiribojo nuo "tikrojo socializmo" ir išpėjo mases juo netikėti.

Be abejo, galima dabartinis "Dievo žmonės", linkstančius dėtis su komunistais, mėginti teisinti tuo, kad jie esą jau žymiai toliau pažengę negu "tikrasis socializmas" 19 šimt. viduryje: jie jau nebetiki, kad evangelinės meilės skelbimas galėtų pakeisti socialinę santvarką, užtat jie ryžtasi dėtis su komunistais revoliucijos vardu ir šią revoliuciją kartu vykdyti. Kitaip tariant, Markso priekaištas, evangelinė artimo meilės esanti religinė fantazija bei veiksmo, netinkas dabartiniam užsidedėliam, kaip Camillo Torres, nes jie jau griebiasi veiksmo — ir net ginklu. Argi tai nesuartiną krikščionių su komunis-

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami su situais.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatšpieja, skambinti 374-8013

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Ofiso HE 4-5549, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v. šeštadieniais 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

tais? Ar jie negalį būti bendradarbiai, paversdami artimo meilę objektyviu visuomenės dėsniu?

I tai atsako antrasis Markso raštas, vad. "Komunistų partijos manifestas".

Šio manifesto pabaigoje Marksas kartu su Engelsu aptaria komunistų santykį su kitomis ano meto santvarkai priešingomis partijomis ir sako: "Komunistai visur remia kiekvieną revoliucinį sąjūdį prieš esančią visuomenę bei politinę santvarką" (IV, 493). Taigi, atrodo, kad komunistas galis būti bendradarbis ir krikščioni, kurie kovoja prieš išnaudojimą. Tačiau čia pat Marksas su Engelsu skubinasi paaiškinti, ką šitoks kitų partijų bei sąjū-

džių rėmimas reiškia. Jie pastebi, jog komunistai "kovoja, kad pasiektų tiesioginių darbininkų klases tikslų, ykiu tačiau jie atstovauja dabartinio sąjūdžio ateitį" (IV, 492). Kitaip tariant, komunistas neišsėmnia, patenkina artimuosius skriaudžiamųjų tikslus; jis siekia žymiai toliau, būtent: kurti ateitį. Ši gi ateitis turinti būti tikrai komunistinė. Štai kodėl Marksas su Engelsu toliau ir rašo, kad komunistas "nė vieną akimirka nepamiršta ryškinti darbininkų samonėje skirtumą tarp buržuazijos ir proletariato" (IV, 492-93). Koks šio ryškimo tikslas? Jo Marksas su Engelsu ne kiek (Nukelta į 5 psl.)

Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą. Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINŲ LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšpieja, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rez. — PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
J O K S A
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penktad. 10-4 ir 7-9 v. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. vak. antr. ir ketv. 10-12 val. arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvės gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-3 val. p. p. trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4988 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

FLORIAN KRASS
(Krasauskas)
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST
4738 S. Damen Ave., Chicago, Ill.
Diathermy — Ultrasound — Massage
Tik susitarus
Val.: pirm., antrad., ketv. — penkt. 2-8 v. popiet. šeštad. 2-4 val. popiet.

Tel. FR 6-3085 arba FR 6-6885
DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad. ir ketv. 10-12 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį ir ketv. 10-12 val. p. p. Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEmlack 6-3545
(Ofiso ir reidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antr. ir penkt. 1-4 val. Trečiadienį tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. šeštad. 9 v. r. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, Opt.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius bei "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą
Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7607
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta.

Telef. 423-2860
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. r. Trečiadienį ir šeštadienį 8 v. r. iki 8 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidenc.)
Atostogose nuo liepos 28 iki rugpjūčio 18 d.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antrad. nuo 2-5 popiet. ketvirtad. nuo 6-8 vakaro
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p.p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p.p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street.
Telefonas — 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-3 v. vak. šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiadienį, uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

Kuklųjį laureatą užkalbinant

Kan. Mykolas Vaitkus apie savo išgyvenimus, besklaidant lietuvių ir pasaulinės literatūros puslapiuose

Gerbiamas Kanauninke, žinodami Jūsų nepaprastą kuklumą, beveik esame tikri, kad šiemetinės Lietuvių rašytojų draugijos premijos paskyrimas Mykolui Vaitkui Jus Pačius mažiau pradžiuo negu tuos visus gausius Jūsų raštų skaitytojus ir Jūsų asmenybės gerbėjus. Premijos Jums paskyrimas aniems visiems tikrai buvo džiugi žinia ir didelė šventė.

Gi premijuotosios Jūsų atsiminimų knygos mums ir yra tas akivaizdus Jūsų kuklumo pavyzdys, kai atsiminimuose, gyvenimą stebėdamas, kalbate vis geru ir šviesiu žodžiu apie kitus žmones, vis apie įvykius, niekur jose savęs į pirmąjį planą neiškišdamas. Jūsų atsiminimus skaitydami, mes žavimės Jūsų spalvomis, kuriomis tapote tą ar kitą laikotarpį, gėrimės brūkšnio lengvumu ir akvarelės šiluma piešiamųjų žmonių portretuose. Bet ne kartą tokiose vietose krūptelėjame ir lyg dairo, klausdami: bet kur čia Pats Vaitkus, iš kurio kuklaus kampučio Jis čia taip akylai viską stebi, niekur neišbėgdamas priekin?

Tad atleiskite, Gerbiamas Laureate, kad tokia proga norėtume čia prakalbinti patį Kuklųjį Vaitkų. Apie kitus taip sąžiningai ir spalvingai parašęs, tegu bent kiek pasipasačioja ir apie save.

— Sakykite, kas, kada ir kaip labiausiai lėmė, kad visą gyvenimą triūsėte ir tebetriūsate literatūros baruos?

— Kai anais laikais (1895—1903 m.) mokiausi rusiškose vidurinėse mokyklose — Palangos progimnazijoje ir Liepojos gimnazijoje — jų bibliotekose būta rusų klasikų knygų, ypač Puškino, Lermontovo, Gogolio, o iš Vakarų Europos — Dickenso, Walter Scott, Al. Dumas'o sen., Jul. Verne'o, Goethe's, Schillerio, Henr. Senkiewicziaus. Knygą pamilau, nelyginant girtuoklis butelį. Buvo man labai įdomios autorių biografijos. Tad įsigeidžiau ir aš pasidaryti autorium.

— Jeigu Dievulis leistų antrą

kartą Jums išgyventi vieną, kurį savo praėities įvyki, kurį savo asmeniškame kelyje pasirinktumėt ir kaip jį norėtumėt pakartoti: lygiai taip, kaip jau kartą išgyvenote, ar antrąkart pasieltumėte kiek kitaip?

— Nors savo kunigystės pasirinkimu buvau ir esu visai patenkintas, tačiau, jei taip Dievulis leistų, norėčiau, platesnio patyrimo dėlei, pagyventi ir kuriame nors pasauliniame luome.

— Žinodami Jūsų literatūrinio akiračio platumą, neabejojame,

kad esate perskaitę visa, kas reikšmingiausio yra sukurta mums kaimyninėmis ir pagrindinėmis pasaulio kalbomis. Jeigu savo asmenišką sprendimą dabar Jums reiktų atrinkti, sakysim, penkias geriausias, visais amžiais parašytas knygas, kurias ir kodėl čia išvardintumėte?

— I. Homero "Odiseja" (iš gyvenimų įvairumo bei įdomumo, charakterių gyvumo bei tikrumo, etinių idealų kėlimo bei pastovumo dėlei).

2. Dantės "Pragarą" (nuosp-

rendžių bešališkumo, vaizdų plastingumo, vizijos platumo bei gilumo dėlei).

3. Goetės "Fausto" pirmąją dalį (subtilaus moteriškos sielos žmogiškumo bei tragizmo dėlei).

4. Dostojevskio "Brolius Karamazovus" (šūripos prarajos tarp blogio ir gėrio žmogaus sieloje dėlei).

5. Servanteso "Don Kichota" (idealizmo tragikos tikrovėje dėlei).

— Jus Pačius, kuris žanras labiausiai traukė tiek savo rašymo, tiek skaitymo prasme? Gal jų vieno ar kito domėjimosi akcentas keitėsi su metais ir šiaip su įvairiomis aplinkybėmis? Žodžiu, kada ir kaip ir kodėl vienu ar kitu labiau domėjotės?

— Visuomet labiausiai domėjau (ir dabar taip pat) epika, tiksliau — romanų kūryba. Keistas dalykas: nors pats esu rašęs daug lyrinių kūrinių, bet jų skaityti, nei savų, nei svetimų, kaip ir nemėgstu, išskyrus įžymesniuosius, kaip štai, Goethės, Heinės, Rilės, Puškino, Lermontovo, Bloko, Briusovo, Majakovskio, Mickevičiaus, Slovackio, Konopnickos, Tetmajerio, Staffo, Baudelairo, Claudelio, d'Annunzio ir kt. Draminius kūrinius mėgstu, beveik išimtinai, įkūnytus scenoje. Ir žiūrėti ir skaityti man žavūs ypač Šekspyras, Gogolis (Revizorius), Moliere'as, Calderon'as, o iš savųjų — Vincas Krėvė. Romanų esu perskaitęs begales. Iš visų autorių man labiausiai patiko F. Dostojevskis, L.N. Tolstojus, Ch. Dickensas, Cervantes (Don Kichot), Thomas Mannas, Senkiewiczus. Dostojevskis — žmogaus sielos bedugnį meniniu apipavidalinimu; Tolstojus, Cervantes, Th. Mannas — plačiu bei giliu žmonių visuomenės pažinimu.

— Mūsųose vis mėgstama pakalbėti ir parašyti apie tai, kad didysis mūsų tautinio atgimimo ir laisvės siekimo dainius Maironis, kada svajotasis idealas buvo pasiektas, pats prie kasdieniškojo (Nukelta 1 4 psl.)

Jorge Guillen

ASMUO

Jau gana.

Kam tiek kalbų su savimi? Vėd apgėraibom, žmogų gadina toks svačiojimas. Gyvenimas — dovana, apčiuopiama malonė. Jo pavė klasi. ne. Asmuo, asmuo! Aš rašau tonuoj, be vėkama — paskos savo iluzijai, tam mielių skandalui. Gėd po pietė. Apgaulingas malonumas beveik prasideda, ir, tok a neb. idamas, slenka! Ne. lūdnų v enatve, bevlitškas išsisėmime, aš nenor u tavo pusiau pavasario. Ne, nenor u grožio be jo dailių erdvų, be tikrumo, man rodančio savo vertę, savo atsparumą. Nenoriu, kad šmėklos mane paverstų smėkla, grynų pūstelių, ateitim, problema. Noriu visos žavios, netobulos nelygybės daiktų, kurie taip paslaptingai sandarūs patys viduje, savo lobi slepia savyje.

Ak, kad galėčiau būti jų vertas!

Būti vertas jų meilės: tūrio, formos, buvimo!

JŲRA SU MENULIŲ

Mažažvaigždės dangus duoda šiai pilnatis mėnesienai Tamsų, kontrastingą dugną Spinduliui, kuris žybsi Ant jūros kelio Iš pusiau plieno, pusiau perlų. Plūkų balčių, kur plūduriuoja Beveik juodi laiveliai, čia Ant labai šviesaus vandens Juostos, kurią yra ištiesęs mėnulis, Gilumoje ištirpęs mėnulis, Priešais kur apvalėja Jo gyvo veido kontūrai. Jis mus įtakuoja, mus valdo Savo ramiais įpročiais, Ir atkeliaęs arti, Mumis domisi, suteikdamas Visad malonią šviesą Iš didelės ir senos Draugystės su savo planeta.

TOJI MĖNESIENA

Mėnuli!

Kai išsklidai tamsumos kontūrus, netgi bevaidis žėslis tau pa draugiskas greta įprastinio tavo žėrėjimo bėgio. Ne, nebūsi iš dangaus pasirodanti priegloba veiksmingam svajotojui. Ramiai bekeliauj, apšviestas savo taką. Kas labiau atskleidžia nuogsnę savo tiesą kaip tavo apskritas veidas? Su stipria šypsena,

Jorge Guillen

bežiūrėdamas daugeliui veidas į veidą, lemdamas, apeini savo nakties valdas. Visiem esi tikras stebuklas, pripildytas malonius regėjimo. Pilnatis!

NESUSKAITOMOS ŽUVĖDROS

Beribis, tarp jūros ir kopų, paplūdimys buvo nematomas Po nejudančiu balčiu Tiekos sutūpusių paukščių. Dvi mergaitės, šviesiaplaukės Savo saulėje, kuri jas džiugino, Staiga leidosi bėgti, ne, Jau sustojo nustebusios Akivaizdoje staiga, visuotinio Visų sparų pakilimo.

Išvertė P. Gaučys

Jorge Guillen, ispanų plačiai žinomas poetas, ilgą laiką profesoriavęs Wellesley College, Mass. Jam dabar pasitraukus į pensiją, į jo vietą ispanų literatūrai dėstyti pakviestas mūsų tautietis St. Goštautas.

Tuo tarpu kai daugelis poetų apdainuoja žemę kaip sujauktą ir išblaškytą kovos lauką, J. G. jaučia ir priima mūsų pasaulį kaip gražų ir vientisą būvį.

Bendrai J. G. poezija pasižymi sunkumu ir reikalauja iš skaitytojo pastangų. Jis apdainuoja kasdienybę, mus supančius daiktus ir metaforinėmis aluzijomis suteikia daiktams poetinį būvį, taip sukurdamas naują poetinį pasaulį, naują tikrovę.

Apie Jorge Guillen poeziją geriausiose ispanų literatūros žurnaluose ne kartą yra rašiusi ir prof. Birutė Ciplijauskaitė.

Vincas Krėvė savo laiškuose, 1944-1954 m.

Vincas Maciūnas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Ilgainiui Krėvė rimtai sunegalavo ir gavo pakelti pūslės operaciją. Rašė savo vienam artimam kolegai: "Atleiskite man, kad ilgai nerašiau: visą laiką sirguliuoju, pagaliau priverstas buvau pasiduoti operuojamas. Išmė akmenis ir dar kažką išpiovė. Operacija, sako, pavyko, bet trečią dieną įvyko kažkokios komplikacijos, pakilo karštis, ir daugiau kaip parą išgulėjau be sąmonės, gerokai nugąsdinęs ir saviškius ir gydytoja, kuris mane operavo. Šiandien jau viskas praėjo. Tris savaites išbuvęs ligoninėje, jau keletas dienų praslinko, kai esu namie, nors nesijuntu dar visai sveikas. Matyti, ne tiek greitai atgausiu jėgas ir lygsvarą. Gal šiais metais turėsi atostogų. Atsilankyk pas mus. Labai norisi man pasimatyti su Jumis", — ir lyg nujausdamas artimą mirtį, pridėjo: "kol dar netenka leisti į kelionę, iš kurios niekas nebegrįžta" (1954.6.4). Ir tikrai, po mėnesio, 1954.7.7 anksti rytą, staiga sušlavavo Krėvės širdis, ir jis iškeliavo ten, iš kur niekas nebegrįžta.

Amerikoje Krėvė praleido septynerius paskutinius savo gyvenimo metus. Atvyko jis čia dar prieš didžiąją lietuvių ateivių bangą, kuri iš D.P. stovyklų siūbtelėjo Amerikon tik 1949-1950 metais, po to kai JAV kongresas priėmė D.P. įsileidimo įstatymą. Tad Krėvė Amerikoje pateko senosios lietuvių išeivijos aplinkon, prie kurios nepritapo ("negalio priptapti prie vietinių žmonių" — 1947.9), ir guodėsi, kad "bendros kalbos surasti su jais negalima" (1947.10.20). Ir nebent tik tas tėvų krašto ilgesys, kurį tebejautė bent kai kurie senesnieji, dar kadais iš Lietuvos atvykę žmonės, buvo jam savas ir artimas. Šiaip rašė apie Amerikos lietuvių: "Nauja karta, čia jau gimusi ir augusi, jau

nėra lietuviška nei savo jausmais, nei pažiūromis, nei papročiais. Jiems Lietuva ir lietuviai visai nerūpi, nors kai kurie lietuviškai dar moka kalbėti. Sena gi, ypač senos moterys, tokios nuoširdžios, geros, kaip tikros kaimo moterys. Jos sakosi, kad pragyvenę ilgus ilgus metus vis dar ilgisi savo krašto. Manau ir tikiu, kad senos kartos žmonėms, gimusiems ir užaugusiems Lietuvoje, čia ilgu, nes jie neturi nieko bendro net su savo vaikais. Kur jau čia nebus ilgu. Kaip jaučias 'inteligentai' ir 'visuomenės veikėjai', nežinau. Su jais man neteko sueiti" (1947.9.16).

Atvykęs iš pilno įkryčių materialinių nepriteklų D.P. stovyklinio gyvenimo, Krėvė greitai atsigavo, betgi, anot jo, "ne viena duona žmogus gyvena, o ypač siela kažko daugiau reikalauja, ko aš čia nesurandu" (1949.5.10). Tad po 3-4 mėnesių rašė Europoje dar likusiam kolegai: "Čia jaučiuosi vienišas labiau, nepalyginamai labiau, negu Glaserbacho stovykloje, kur gyvena tokie pat, kaip aš, žmonės, tos pačios nuotikos, tų pačių pažiūrų ir troškimų. Čia aplinkui viskas svetima... Mudu su žmona fiziniškai jaučiamės gerai. Ir nenuostabu: po sąlygų, kuriose teko gyventi Glaserbacho stovykloje, atrodo, kad gyvename kaip dausose. Bet ilgu, ir jaučiamės gana vieniši" (1947.8.7). Panašiai rašė ir po pusmečio: "Moraliai aš čia jaučiuosi blogiau, negu ten, Glaserbacho. Nors čia gyvenu tarp lietuvių ir man beveik netenka kitaip kalbėti, kaip lietuviškai, bet žmonės labai svetimi. Jokio kultūrinio gyvenimo, jokio kultūrinio klausimų. Visi čia gyvena tik dėl dolerio, tik doleriu. Blogai mane ypač nuteikia jaunesnioji karta, kuri gėdijasi savo kilmės ir vengia lietuviškai kalbėti" (1948.1.20). Guodėsi savo aplinką ir kitame laiške: "Gyvename kaip ankščiai gan vienišai, taigi norisi pasigirti atliktu darbu, o čia ap-

linkuma tokia, kad juokingai atrodyčiau, jeigu imčiau kam pasakoti apie savo literatūros darbus. Štai ir pasinorėjo Jums pasipasakoti" (1948.10.21).

Kad ir apskritai neigiamai žvelgdamas į senosios išeivijos lietuvių, Krėvė stengėsi juos suprasti, net ir pateisinti: "Abelnai, Amerikos lietuviai ne tokie, kaip mes pagal laikraščius buvome įsivaizdavę. Mažai yra tokių, kurie mūsų skausmus atjaučia ir dėl Lietuvos nelaimių sielojasi. Tai tik inteligentiškesnių sąjelė, kuri deda didžiausias pastangas šiek tiek sujudinti patenkintą savimi lietuvių amerikietį, amerikoniško snobizmo prisigėrusį. Na, ir sunku juos kaltinti. Prieš 30 — 40 metų čion atvykę, neatsivėžė iš Lietuvos malonių atsiminimų ir šiandien vaizduojasi jiems tokia Lietuva, kokia ji buvo prieš 40 metų. Taip jau žmonės nebogi; senesnė karta dar kvepia Lietuvos dirva. Apie jaunąją kartą, kaippo lietuvių, netenka nei kalbėti" (1947.10.20).

Savo mintis ir pastebėjimus apie Amerikos lietuvių Krėvė ne tik pabėdavo savo laiškuose, bet buvo ir užsimojęs ta tema rašyti aypsaką. Po jo mirties išleisto jo raštų 5-me tome paskelbti keli tokie beletristiniai fragmentai, kurių pagrindiniai veikėjai buvo John Nowell (Jonas Naujėlis) ar Walter Mackeley (Vladas Mackelis).

Georges Rouault Bibliškasis peizažas (Privati kolekcija, Paryžius).

Vincas Krėvė savo laiškuos, 1944-1954

(Atkelta iš 3 psl.)

tuose leidiniuose, jei patys kuriais svarbesniais klausimais nesugebėjome nieko tinkama paruošti. Tikiuosi, kad šiuo reikalu prof. Sennui ką vertingo pasiūlysi. Man asmeniškai labiausiai pageidaujamas lietuvių kalba leidžiamas almanachas, kuriame galėtume talpinti savo kūrybinio darbo vaisius. Bet gerai numanau, kad jis mažiausiai turi davinį gimti. Bet aš tesiog tikiu — stebuklu. Tuo reikalu turi gerų sumanymų p. Aleksandravičius (Aistis, — VM). Esu jau kelis kartus kalbėjęs su prof. Senu dėl sudarymo lituanistikos centro, bet ši klausimą jis sieja su tuo, ar pasiseks prie Pensilvanijos un-to sukurti lituanistikos skyrių. Viskas pareis nuo to, ar susiras žmonių, kurie panorėtų studijuoti lituanistikos dalykus. Vykdamas Amerikon, Bremene ir vėliau laive pasinaudojau proga, kad teko daug laiko praleisti su kun. Ražaičiu. Įkalbinėjau jį, kad jis susirūpintų lituanistikos mokslinio centro sudarymu ir suįgytų tuos sluoksnius, kurie labiau, negu kiti, galėtų paremti tokį sumanymą. Galima būtų čion sutraukti visas mosklines ir meno jėgas iš Išeivijos. Šioji min-tis jam labai patiko ir pažadėjo tuo reikalu išvyskyti plačiausią agitaciją. Bet ar ne pamiršo, pasiekęs Ameriką ir įsitraukęs į kitus darbus. Labai norėčiau susitik-ti su jumis. Būtų galima visus šiuos klausimus nuodugniau apstvarstyti ir pasirošti darbu (1947.5.8).

Krėvei, kuriam Lietuvoje nuo pat nepriklausomybės pradžios itin arti širdies buvo literatūros žurnalų reikalas (jis su kitais organizavo, bendradarbiavo, o kai kuriuos ir redagavo — Skaitymus, Gaires, Barą, Pradus ir Žygius, Gaisus ir kt.), tas dalykas ir čia Amerikoje labiausiai rūpėjo: „Vis labiau įsitikinu, kad lietuvių kalba almanachas (neperiodinis žurnalas) vis labiau įgyja realų pamatą ir turi pilną galimybę gimti anksčiau, negu kiti sumanyti leidiniai“ (1947.5.12). Tokį almanachą ketino remti ne tik raštais, bet ir lėšomis. Rašė J. Aisčiui: „Dėl Jūsų sumanymo, apie kurį rašėte pirmame laiške, tai yra — apie išleidimą nors nedidelio rinkinio-almanacho, man atrodo, kad jis lengvai įvykdomas, jei būtų Europoje spausdinamas. Dalykas tame, kad ten jau atspausdinta mano knyga 'Raga-

nus' ir baigiama spausdinti 'Šiaudinėje pastogėje'. Iš leido abi šias knygas p. Br. Sulaitis ir klausia, ką turi daryti su honoraru, kuris man priklauso. Jei Jūs tam pritartumėt, aš norėčiau visą tą honorarą pavesti spausdinimui Jūsų sumanyto leidinio. Manau, kad jo užtekėtų spaudai apmokėti. O jei kiek pritrūktų, tai gi dar ateityje laukia honoraras už 'Dangaus ir žemės sū-nus'. Nemanykite, kad tuo aš save nuskriausiu. Už 'Dainavos šalies padavimus' honorarą aš išdalinau D. P. reikalams ir buvau nusistatęs tą pat padaryti ir su honoraru už šias dvi knygas. Bet būsiu labai paten-kintas, jei jį galėsiu sunaudoti Jūsų sumanymą įgyven-dinti. Kai gausiu Jūsų pritarimą, parašysiu p. Sulai-čiui, kad mano honorarą pavedu Jūsų dispozicijai, o ten jau Jūs tarsitės su juo visais spausdinimo reika-lais“ (1948.11.26). Tuo reikalu rašė ir savo veikalų leidėjui, tada dar Vokietijoje tebegyvenusiam: „Dėl ho-noraro, kurį ketinate man sumokėti, tai štai ko norė-čiau Jūsų prašyti: mes su p. Aisčiu-Aleksandravičium sumanėme išleisti almanachą, nedidelį, 60-70 puslapių, ir manome, kad jį geriau būtų spausdinti Vokietijoje. Tikimės, kad mums padėsite techniškai atlikti šį darbą. Spausdinimo išlaidoms padengti panaudosime mano honorarą. Jei to neužteks, pasistengsime prisius-ti iš čia“ (1948.12.3).

Patyręs, kad A. Kairys organizuoja „Naujosios Aušros“ žurnalą, Krėvė nuoširdžiai džiaugėsi: „Gera, kad atsirado energingesnis už mus žmogus, kuris tiki-si sugebėti leisti literatūros žurnalą. (...) Duok Dieve, kad pasisektų ne tik gerai pradėti, bet ir tęsti juo il-giausiai darbą“ (1947.7.31). Ir taip pat nuoširdžiai ap-gailėstavo, išgirdęs gandus, kad „Naujoji Aušra“ likvi-duojasi: „Girdėjau, kad 'N. Aušra' yra jau nukeliavu-si į amžinybę. Labai gailiuosi. Matau, kad man tie-siog nesiseka: kai galutinai baigiau savo veikalą ir galė-jau raštais sušelpiti 'N.A.', ji mirė. Dabar gerai atjau-čiu jaunus rašytojus, kurie parašė veikalus, nežino, ką su jais daryti, kur juos padėti, nes ir aš pats šiandien atsiradau jų padėtyje“ (1948.11.3). Beje, „Naujoji Aušra“, kurioje buvo atspausdinti ir du Krėvės „Dangaus ir žemės sūnų“ fragmentai, sustojo tik 1949 metais.

Tuo tarpu ėmė Amerikon gausiai važiuoti iš Euro-pos lietuviai D.P., ir lietuvių literatūrinis gyvenimas sparčiai pakilo, kaip dar niekada Amerikoje. Tobulejo senieji laikraščiai, atsirado nauji žurnalai, palyginti gausiai pradėtos leisti lietuviškos knygos, o naujoji rašytojų karta jau nuo Vokietijos stovyklų laikų ėmė reikštis naujais veikalais, naujomis temomis ir nauja

Georges Rouault De Profundis (Privati kolekcija, Japonija).

literatūrine pasaulėžvalga. Krėvė atidžiai sekė naujo-us literatūrinius laimėjimus, ir tai jį džiugino: „Aš čia gaunu beveik visas knygas, kurios pasirodo lietuvių kal-boje Vokietijoje. Mane labai džiugina, kad taip sustiprė-jo mūsų jaunieji ir senesnieji rašytojai. Kai kurių tie-siog atpažinti negalima, tiek yra ištobulėję. Vargai ir skausmai rašytojams, matyt, atnešė didelę naudą“ (laiško ištrauka, spausdinta „Mūsų Kelyje“, 1948.11.3, Nr. 61). Vis dėlto su naująja literatūra karta Krėvė ne-sutapo ir liko nuošalus stebėtojo padėtyje: „Apie Škė-mą ir visą jo sukelto istoriją žinau iš laikraščių — su literatais jokių santykių neturiu. Beveik visus spausdin-tus jų raštus esu skaitęs — gėriuos sužydėjusia lietu-vių literatūrine kūryba išseivijoje. Tik rietenos ir kritika

Kuklų laureatą užkalbinant

(Atkelta iš 3 psl.)

jo įkūnijimo nepritapo, lyg ir nu-sivylė tuo, dėl ko buvo kurta ir kovota. Esate gi ir Jūs išgyvenęs tą nelaisvės ir laisvės sąvartą, e-sate gyvenę ir vienoje ir antro-je, sakykite tad, ar neįsijautė kar-tais to paties, ką Maironis, ir ar lengva buvo įsikiepti į šviežią nepriklausomos Lietuvos, ypač į jos kultūrinio gyvenimo kamie-ną?

— Pasiektas tam tikras svajoto idealo laipsnis paprastai niekuo-met žmogaus pilnai nepatenkina. tad ir Maironis, susilaukęs Tėvy-nės laisvės, kartais pasiskųsdavo kai kuriais naujovės trūkumais, sakysim, žemės reformos „netik-slumais“, politinių partijų riete-nomis. Aš tų eibių taip giliai į širdį neėmiau, kadangi nebuvau tiek atitolęs nuo jaunimo (21 me-tais už Maironį jaunesnis).

— Jeigu iš visos, šimtus me-tų egzistuojančios mūsų literatū-ros reikėtų Jums gerumo ar tik savo asmenišką pagėgimo pras-me išskirti penkis prozaikus — dramaturgus ir penkis poetus, ku-

riuos pasirinktumėte?

— Dramaturgus: Vydūna, Krė-ve, Putina, P. Vaičiūna, B. Sruo-ga. Poetus: Donelaičiai, Baranaus-ka, Maironį, Sal. Nėrį, Putiną, Kiršą.

— Kaip vertinate mūsų litera-tūroje generacijų bei kartų kai-tą ir ką kiekviena jų, Jūsų ma-nymu, reikšmingesnio mūsų lite-ratūros raidon atnešė? Turiu čia galvoj: Maironio amžininkus, po-maironinę Putino, Sruogos, Kir-šos ir kt. kartą, Aisčio, Brazdžio-nio, Vaičiūlaičio ir amžininkų būrį ir pagaliau dar tremties žė-mininkus ir dar jaunesnius.

— Jūsų paminėtosios kartos į-nešė į mūsų literatūrą, ką pačios buvo gavusios iš savo amžiaus kaimyninių literatūrų, pridėję dar ir savo dvasios turty: Mairo-nis bei jo amžininkai iš Goe-thes — Schillerio — Heinės — Puškino — Lermontovo — A-puchtino — Mickevičiaus — Slo-vackio — Hugo — Musset Vi-gny ir kit. Putinas pradžioje bu-vo irgi stipriai pasidavęs rusų kla-sikų įtakai; vėliau — rusų sim-

bolistų, o pastudijavęs Šveicarijo-j, ir prancūzų bei vokiečių simbo-listų potraukiai, iki gan greitai ėmė sėkmingai kratytis svetimom įtakom ir nuėjo savais keliais. Pa-našiai buvo ir su Sruoga, Kirša bei jaunesniaisiais: iš kurios eu-ropinės kultūros dubenio dau-giausia ragavo, iš ten daugiausia pasisavino ir savo dvasios bei kūrybos lobynui, vadinasi, iš ru-sų, vokiečių ir prancūzų, o ėmus ir lietuvių kultūrai kaskart labiau klestėti, imta ir iš jos lobyno kas-kart dažniau bei giliau semtis. O tremties bangos į Vakarus atneš-tieji pateiks sau ir mums visiems gražaus Vakarų lobiių maisto.

— Jeigu iš dabarties dar tebe-gyvuojų rašytojų reikėtų Jums pa-sirinkti penkis, važiuojant į negy-venamą salą, kurių ir kokias kny-gas pasiimtumėte?

— 1. Aisčio „Sesuo butis“, 2. Leonardo Andriekaus poeziją, 3. Gliaudos „Ora pro nobis“, 4. Ramono „Kryžiai“, 5. Vaičiūlai-čio „Pasakojimai“.

— Jaučiame, kad vis turite pro-

gų ir entuziazmo pasekti šiandie-ninius pasaulinės literatūros ke-lius. Gretinant visa tai su tuo, kas pasiekta šiandien ir lietuviš-kosios plunksnos, iki kokio laips-nio mes turėtume rausti, o gal ir visai drąsiai galvą pakelti?

— Drąsiai galvą pakelti gali-me, vertindami lietuviškąją lyri-kos poeziją. Meninė proza, de-ja, dar, palyginti negausia ir ne-

Kertinė paraštė

(atkelta iš 1 psl.)

nuomonės ir kalbos laisvės, — sienu hipokrizijos ir grasinū-mų, — sienu, kuri paremta ne įstatymu ir teisingumu, o vals-tybės jėga, valdžios aparato prievarta.“

Vienas inžinierius, gimęs 1937 m., savo rašte pabrėžia: „Mūsų pareiga teikti jums pa-ramą sunkioje padėtyje, ku-rion jūs atsidūrėte savo gar-bingų ir bekompromisiniu pa-sisakymu.“

Vėl vienas laiškas: „Mes Maskvos moksleiviai ir studen-tai, žavimės Jūsų veikimu. Mes pilnai su jumis solidarizuojame. Esame tikri, kad tiesa triumfuos. Mes su jumis.“

Net vienas dvasininkas Lit-vinovui rašė: „Kai išgirdome, ką Jūs padarėte, kiekvienas krikščionis su giliu susijaudi-nimu jautėme žmonių tarpe buvimą ir veikimą Kristaus dvasios... Jūs atstovaujate Ru-sijos inteligentijos sąžinei... Juk jau Dostojevskis rašė: 'Socializmas yra desperatiš-kas kelias tvarkyti žmogaus gyvenimą žemėje; jie įveda despotizmą ir skelbia, kad tai laisvė...' Laisvė be kitų krikš-čionybės principų prilygsta tik anarchijai ir chuliganizmui...“

Galime būti tikri, kad ir nau

APDRAUDŲ AGENTŲRA
Vamų, gyvybės, automobilių, sveikatos, bitų, pinigų, išlaidų, mokymų, ir lygų.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

drąsi. Tačiau Vaičiūlaičio ar Ra-mono, ar Barono ir daugelio jau-nųjų argi ne gyvatinga kūryba?!

— Įdomu būtų, ką Jūs Patys iš savo kūrybos (pirmoji eilė po-ezijos ir paskui prozos) atrinkai-mėte, sakykim, aktorui paskaity-ti premijos įteikimo iškilnėse?

— Atleiskite. Tai padaryti ne-įstengiu prisiversti.

jame stalinizmo atgimime, naujoje prievartos bangoje prieš kūrybos laisvę Sovietų Sąjungoje to krašto ir viso pa-saulio gyventojai jaučia tą pa-tį, kas išreikšta minėtoje knygoje, siunčiant pagarbos pareiškimus Litvinovui, išdrį-susiam pakelti balsą prieš Kremliaus satrapus.

J. Pr.

vienų kitų man nepatinka. Gera, kad esu nuošaliai nuo vis to. Esu nuošaliai, nes ryšiu su jaunesne rašytojų karta visai neturiu“ (1953.8.8). Rašė tad kartą M. Vaitkui: „Labai būtų malonu, jeigu (...) mes tikrai Jūsų susilauktume pas mus. (...) Bent būtų galima pasikalbėti su savo kartos žmogumi — su jaunąja karta nesurandi žmogus nei bendros kalbos, nei supratimo“ (1952.11.14).

Ivairios mūsų literatūrinio gyvenimo naujovės, at-rodė, liko Krėvei svetimos: „Dabar įsiviešpatavo kūry-binės laikino pobūdžio srovės ir mažo išsilavinimo me-no srityje žmonės linke yra neigti visa, kas jas neatiti-tinka. Bet nereikia užmiršti, kad srovės ir srovėlės kei-čiasi — gimsta ir išnyksta, o su jomis dažniausiai už-mirštami būna ir veikalai, kurie jų viešpatavimo lai-ku buvo išgarsinti. Tik tikras menas lieka amžinas“ (1953.11.24).

Tad ir iš naujųjų veikalų Krėvei labiausiai patiko tie, kurie daugiau mažiau atitiko jo tradicines literatū-rines pažiūras: „Skaičiau Vito Ramono apysaką 'Kry-žiai'. Labai man patiko, gerai parašyta. Matyti iš pir-mųjų puslapių, kad autorius turi didelį talentą, gerai pažįsta gyvenimą, kurį vaizduoja, ir veikalo kompozici-jai beveik nieko negalima prikišti“ (1947.12.4). Iš ki-tų naujų veikalų Krėvei patiko, prisimenu, M. Katiliš-kio „Užuovėja“ savo spalvingu Lietuvos kaimo atvaiz-davimu, kuris turėjo būti toks savas ir artimas „Šiau-dinės pastogės“ autoriui.

Daugiau kaip keturiasdešimt gražiausių savo gy-venimo metų skyręs literatūrinei kūrybai, Krėvė jos ir dabar negalėjo mesti: „Šiuo metu noriu tik dirbti ir dirbti, kiek išgaliu, literatūrinį darbą. Tiek daug norė-tųsi dar parašyti, tiek daug pasakyti, o juntu, kad ne-beturiu 'termino', kuris leistų man viską padaryti, ką esu sumanęs“ (1947.5.22). Tą reikalą skubėti Krėvė ne tik jautė, bet ir ne kartą savo laiškuose pabrėžda-vo: „Nedaug, gal būt, laiko pasiliko gyventi, todėl ten-ka išnaudoti kiekvieną valandėlę. Tiek daug dar tu-riu temų ir sumanymų, kad tam reikėtų ilgų 'ramių' me-tų, o pasitikėti sveikata mano amžiuje jau negalima. Šiandien sveikas, kas atsitiks rytojais dieną, negali ži-noti. Kol buvau jaunesnis, nebranginau laiko, o dabar gailiuosi“ (1948.8.18). Kitą kartą rašo: „Nežiūrint ne-patogių spausdinimui sąlygų, visgi nenoriu išsižadėti savo darbo ir esu dar kai ką sumanęs didesnio, jei tam užteks laiko. Geriau pasakius 'gyvenimo' (1948. 10.21).

(Bus daugiau)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

Mokamas už Vieną Me-tų Certifikatų sąskaitas Minimum \$5,000.00

4 3/4%

Naujas aukštas divi-dendų mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4%

Certifikatų sąskaitos Certifikatai išduodami tiks-tantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4 3/4%

Ant visų knygelių sąskaitų

NUOSIMČIAI PRISKAITOMI KAS DIENĄ. ISMOKAMI KAS TRYŠ MĖNESIAI

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'a meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Georges Rouault

Kristus Genezarėto ežere. (Privati kolekcija, Roma).

Operos libretą pavertus mažybe

Keletas minčių, dialogą su Vytautu Alantu užsklendžiant

STASYS LIEPAS

Vytautas Alantas savo straipsniu "Ar reikalinga remonto Santvaro Dana" ("Draugo š.m. birželio m. 28 d. kultūrianiam priede) įsijungė į dialogą su manim, mėginamas kritiškai pasverti mano straipsnį "Stasio Santvaro Danos libretas literatūrinės vertės klausime" (tulpų ten pat gegužės 31 d. nr.). Kiek jis užkrento muzikinio elemento operoje svarbą, su juo visai dar galima būtų sutikti. Tačiau straipsnyje išpušioji tendencija — Prokrusto metodu sumenkinti, ligi mikroskopinės mažybės sumažinti libreto reikšmę "Danai" ir apskritai operai — jau būtų reikalinga didelių remontų. Kažkodėl jis visų mano pagrindinių tezių net nenagrino, jas grindžiančių argumentų nesugriovė ir mano dialektikos neparemontavo, visa tai pakeisdamas lengvo pasiūlymo "menu".

Alantui atrodo, kad man "Danos" libretą analizuojant, "kalbant apie mus, imama kalbėti apie dramblį". Tačiau ar iš tikrųjų "Danos" atveju libretas teatrališkas tik "musės" vaidmenį? Argi ne juokinga jau pati Alanto straipsnio tokia antraštė, kai visa ligišolnė libreto ir operos istorija — tai ištisinė remontų ir amputacijų serija? Tiek ir prieš galutinę operos redakciją (libreto originalo rėmuose), tiek ir po jos. Nemanysčiau, kad dirigentas Aleksandras Kučiūnas, tiek patyręs ir eruditas teatralas, visos valandos "amputacijų" operacija siektų ko nors kito, kaip tiksliai operos veiksmo kompaktiškumą ir patį jos pasisekimą išgelbėti! Su Kučiūnu per visą operos statymo laikotarpį neturėjau absoliučiai jokių kontaktų. Todėl atrodytų labai reikšminga, kad mudviejų libreto silpnųjų diagnozė — jo ant "operacinio", o mano ant analitinio stulų — taip gerai atitiko.

Tatai įrodė 4MP scenos, Danos "O, lia-lia" motyvų ir kitų vietelių išskopiravimas. Ar šie įdomūs ir, rodos, gana svarūs faktai taip pat būtų apie mano analitinio užmojo bergždumą?

Ar libretas — tik negyvų kaulų kompleksas?

Toliau Alantas tvirtina: "Operos libretas nėra dramatinis veiklas, o dramatinio veikalo griaučiai". Kas gi yra griaučiai? At tai negyvų kaulų kompleksas?

Tad jie, žinoma, jokios gyvos bei efektyvios įtakos kompozitoriaus muzikos sukūrimui padaryti negalėtų, o tai jau, gero libreto atveju, būtų didelė ežerija. Aš libretą apibūdinau, kaip specifinę dramatinį veikalą formą su ypatinga konstrukcija ir reikalavimais, kuriuos jai iškelia ir sąlygoja operos kompozitoriaus sukurta muzika. Ir trimitais šaukčiau: labai jau silpnas libretas, tiek negyvi "dramatiniai griaučiai" nebegali atverti kompozitoriumi nei patogių struktūrinių galimybių nei kūrybinio įkvėpimo versmų. Tada ir pagrindinis operos elementas — muzika, kad ir "drambliu" būdamas, ima tikėtai "plonai" zyti, lyg ta muselė. Kaip bendra taisyklė, gera ekspresyvi operos muzika gimsta tik iš idealios santuokos su stipriu poetiniu, dramatinio tekstu. Šitą jau "magiškąją" abipusę sąveiką ignoruoti bei visiškai nuvertinti yra jau Alanto nukrypimas nuo to, kas kalbant apie dramblį, jo imama kalbėti apie muselį!

"Gėrėjimasis" opera... be žodžių.

Kiek gi tai liečia operos klausytoją, tai pilnutinė kontempliacija operos menu, jos teksto nesuprantant ar tik "vieną kitą" žodį pagaujant, irgi visai neįmanoma dalykas. Teksto nesupratimas visiškai suluošina sintetinę operos išraišką. Pažįstu čia Bostone keletą operos mėgėjų "amerikonų". Tik highschoole, vargšės,

tebaigusios ir itališkai nemokančios. Bet prieš gastrolinį Metropolitan op. spektaklį jos kruopščiai pastudijuoja itališko libreto pažodinį angliškąjį vertimą. Po to, sako, kiekvienos solistų frazės bent prasmės "grietinėle" joms jau nebedingstanti. Operos "išklausymas" vieną kitą žodį tepagaunant, tai kaip ir knygos "perskaitymas", paskaičius jos tik pirminę ir paskutinę puslapius. Jeigu tokių "paviršiaus graibytų" klausovų legijonai vis didėtų, operos meno perspektyvas greit užklotų... laidotuvių smilkalai.

Prieš šitai gi ir kovojama visais frontais: visuose Europos kraštuose (išskyrus Angliją) operos jau dainuojamos jų gimtosios kalbos vertimuose, vertimų praktika pralaužė ledus ir šiame krašte (universitetų, B. Goldovskio, S. Caldwell Bostone, keli Metropolitan op. pastatymai), labiau tobulinama solistų diktacija, dirigentai griežtina vokalinio orkestrinio išbalansavimo kontrolę, klausytojai pratinasi pasekti pažodinį libreto vertimą ir t.t. Kuriam gi galim čia tas visas vargas, jei i operą, lyg i simfoninį koncertą, praktiškai būtų einama "pasigėrėti vien operos muzika", kaip tai kažkodėl dabar ėmė Alantui atrodyti?

Tarp daugelio atomazgų pasimetus.

Siuokart Alantas pasodina jau mane i savo mokyklos suolo. Dėl to aš ašarų neliesiu. Nors jau ir nebejaunas būdamas, vis dar noriai iš kitų pasimokau. Tik, sakysit, kokia gi čia nauda iš jo tokios literatūrinės pamokos: "Ar Santvaras liepė savo didvyrei nusižudyti, ar jis ją būtų pasiuntęs i vienuolyną, ar paleidęs i gatvę valkatauti, koks skirtumas?" Aiman, negi ir Alantą jau bus pakirtusi žiauri amerikoniškoji "I don't care" ligelė? Jau vien iš tos tezės polemikoje galima būtų sprogdinti "atominę bombą" oponentui pelenais paversti! Bet ar neįsimintum, kad giliau susimąstyt, iš kur toks sunkus nevaisingos apatijos ar pasyvios rezignacijos akmuo nuslėgė Alanto priėjimą prie subtilios operinių problemų širdies... Gal tai išraiška to viską paralyžuojančio pesimizmo, kuriuo persunktos mūsų kultūrininkų tremties dienos.

Taigi, panagrinėkime, koks gi tas skirtumas? Rodos, ne iš kvailumo didieji operų kompozitoriai, jų pačių liudijimais, sirgte sirgo dėl kiekvieno atomazgos, charakterio ar veiksmo niuanso. Jie gi sielojosi net, kaip vienu ar kitu libreto žodžiu būsimą klausytoją "pasiekti". Verdi operoj "Otello" pagrindinis herojus liguisto pavydo priepuolyje pasmaugia savo žmoną Desdemoną, bet patyręs, kad jis aną nekaltai nužudė, ir pats sau galą pasidaro. O jeigu jis būtų Desdemoną tik gerokai apkūlęs ir išmetęs už durų, o pats, sakysim, nuėjęs i karčiamą pasigerti, ar operos meniniame išrišime būtų koks skirtumas? Kaip sau norite, juk gi yra kokia nors charakterių ir situacijų išuogdomo logika, nuleimanti meninį atomazgos efektyvumą? Tad kodėl gi "Danai" vienokia ar kitokia atomazga nereikėtų jau jokio skirtumo? Ar tuo Alantas norėtų pasakyti, kad ir pats libretistas gal jokio aiškaus vaizdo apie savo didvyrį neturi, lyg jį būtų tik iš miglų surenkamas ir vėl jį išsklaidomas išdraikomas charakterio siluetas, kuris visom situacijom ir atomazgom "tin-ka"? Bet juk libretui kaip tik reikia labai aiškiai, net grafiškai perrašyti charakterių. Tik iš tokių, o ne iš rūko pamėklių, "išskamba" Alanto minimi muzikiniai didvyriai. Tada jie patys, ryškūs būdami, aiškiai padiktuoja savo likiminę kryptį ir dramos atomazgą.

Mano siūlomoji atomazga

Šaipydamas iš manęs, kaip iš "operų ir libretų meistro", iš mano "dirbtuvėlės" ir "meninių instinktų", ponas Alantas greičiausiai nori pamišti, kad kultūringame dialoge aiški "musės" logika gali būti svaresnė, negu sunkiasvorio "dramblio" kūninė ekvilibristika oponentui sutraiškinti. Bet gal daugiausia kredito jis laukia iš šio savo manevro. Išskaičiavęs man net visą aštuonektą dar galimų atomazgų ir jomis mane prie sienos prirėmęs, jis klausia: "Kažin kuria atomazga Liepas pasiūlytų autoriui?" Nė viena iš jų manęs nežavi. Kiek vėliau aš pabandysiu iškelti dar vieną, jau seniai many glūdėjusią, sugestiją. Tik mano pažūros i kūrinio meninę vertę jau išpiršti lig šiol pilnos paskatos nedavė. Mat, aš galvoju, kad ir brangiausias mūsų širdžiai patriotinis operos siužetas, išvystomas dar šiolaiškiniame aktualiniame politiniame fone, turės susidurti su begaliniais jo realizavimo sunkumais, jeigu bus norima jį padaryti ne publicistiniu, bet grynojo meno kūrinio.

Tačiau Santvarui vis tiek jau Daumanto personažai aiškiai perėjus i patriotiškai romantičią vėną, gal gi ir Danai reikėtų stilingiau, negu tik nesubrandintu nusižudymu, tą savo vyro romantišią atmosferą pratęsti. Tad mano siūlomoji atomazga būtų tokia.

Geriausia būtų Danai nueiti komp. Roberto Shumanno žmonos, garsios pianistės Klaros Shumann, keliu, kurį anoji pasirinko, jos vyrui iš proto išėjus ir pasimirus. Po to ji visą likusią savo gyvenimo dalį pašventė savo vyro kūrybos išpopuliarinimui.

Daumantas, librete sakoma, turės grįžti i Lietuvą savo žygio tęsti. Taigi Danos tolimesnė viso gyvenimo misija būtų likti savo mene Lietuvos sopulių ir Daumanto — žmogaus legendos — įkvėptą trūbadūrę. Po šitokio remonto, operos paskutinę visų atsiveikimo su Daumantu scenai, kurioje jis vėl išvyksta Lietuvon pas kovos draugus, o Dana, tik savo meno sužadėtinė, lieka viena laisvajame pasaulyje Lietuvos nelaimių bei Daumanto žygių apdainuoti, gal galėtų tikti ir toksai motto:

"Jos meilės atgailla, jos išskais-tėjimas nuo šiol jau bus tik Daumanto širdies plazdėjimų daina, jo rūšiojo gyvenimo audroj atskleidžianti kovų už laisvę garbę, o mirtyje — tautos prisikėlimo viltį."

Beje, ir prieš šią paskutinę sceną libretistui atsivertų stiprių dramatinų galimybių versmė.

Daumantui su Dana pagaliau susijungus, juk kaip nežmoniškai sunku jiems bus vėl pasiryžti tokiam herojiškam — greičiausiai be kito žemiško susitikimo! — persikyrimui! Tai vėl didelė proga libretistui sukurti psichologiš-

Georges Rouault Klounas (Vladimiro Goshmano kolekcija)

Ketvirtasis gundymas

(Atkelta iš 2 psl.)

neslepia. Buržuazija gali pagelbėti komunistui nuversti esamąją santvarką: šią pagalbą komunistas priima. Tačiau, esamą santvarką nuvertus, komunistai "tučtuojau pradeda kovą prieš pačią buržuaziją" (IV, 493). Darbininkų sąmonės ryškinimas kaip tik todėl ir einas ta linkme, kad jie "galėtų nukreipti ginklus prieš buržuaziją" (t.p.); kad jie nemanytų, esą buržuazija esanti darbininkų šalininkė bei bendradarbė. Buržuazija kaip klasė liekanti ir toliau komunizmo priešas ir turinti būti sunaikinta. Atstovaudamas ateitį, komunistas negalys leisti, kad ši ateitis būtų sukurta kompromiso pagrindu arba atrodytų kaip kažkokia vienybė tarp komunizmo ir buržuazijos. Anaipol! Ateitis turinti būti tik komunistinė. Štai kodėl komunistų manifestas labai atvirai ir skelbia, kad komunistinė revoliucija visados ir būtinai atsigrežia prieš savo bendrininkus, jei šie nenori virsti komunistais. Kas yra sekęs pokarinį Rytų Europos valstybių išsivystymą — nuo Lenkijos ligi Albanijos — galėjo lengvai pastebėti, kaip nuosekliai šis principas buvo pritaikintas: pokariniiais metais komu-

nistai visur ėjo su krikščioniškosiomis partijomis, sudarydami su jomis koalicines vyriausybes. Visur tačiau po kiek laiko buvo įvykdyta revoliucija prieš šias partijas kaip buržuazijos atstoves, ir komunistas užvaldė anuos kraštus pats vienas.

"Dievo žmonėms" — vis tiek ar jie būtų atskiri asmenys, kaip Camillo Torres ar ištisi sąjūdžiai kaip Chilės atskilėliai — belieka tik dilema: arba jie, vykdydami revoliuciją kartu su komunistais, patys bus komunistų vėliau sunaikinti, arba jie turės komunistus sunaikinti. Nes vienos revoliucijos, žygiuojant su komunistais, neužtenka. Reikia dar ir antros revoliucijos: komunistų prieš krikščionis arba krikščionių prieš komunistus. Komunistai šią antrą revoliuciją skelbia bei vykdo labai aiškiai. Jei krikščionys, sliejęsi prie komunistų, to negirdi ir nemato, tai komunistai antroji revoliucija yra jau iš anksto užtikrinta. Tuo baigiasi ketvirtasis gundymas.

Jeigu gyvų, žmogiškai šiltų, jausmiškai sukrečiančių scenų. Tėbūnie man leista šį dialogą su Vytautu Alantu užskleisti daug optimistiškesne, negu jo straipsny, gaida. Nepaprastas susidomėjimas "Dana" stiprina mano tikėjimą, kad visi jos remontai, analizės ir dialogai, kol jie dar neišvirsto i apsišaudymą iš tuščių šovinių, mūsų visuomenės operiniuose mentalitete ir būsimuose operiniuose užmojuose išžels naujais, visai sveikais naudingos kultūrinės patirties bei auklybos daigais.

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. rugpiūčio 2 d.

5

Kultūrinė kronika

• "Books Abroad" (An International Literary Quarterly), leidžiamas Oldahomos universiteto pastarajame 1969 m. pavasario numeryje recenzuoja, kaip paprastai, ir lietuviškas knygas: Kazimiero Barėno Londone išleistus "Atsitiktinius susitikimus", kuriuos aptaria R. Šilbajoris, o Stella Rosenfeld duoda Aloyzo Barono "Pavasario lietaus" ir Jurgio Gliaudos "Ikaro sonatos" vertimo anglų kalbon aprašus. Be to, R. Šilbajoris pristato ir Lietuvoje išleistą 1968 metų "Poezijos pavasario" almanachą.

"Books Abroad" yra didelio formato, liuksusinės išvaizdos literatūros žurnalas, skirtas pasekti pasaulio literatūrinei raidai. Plačiai vertinami visų literatūrinių kalbų naujieji leidiniai. Šia prasme kiekviename numeryje kalbama ir apie mūsų knygas: Kazimiero Barėno Londone poetas Ivar Ivask. Redakcinei kolegijai priklauso ir mūsiškis dr. Rimvydas Šilbajoris. Žurnalo metinė prenumerata \$5.00, dviems metams — \$8.50. Adresas: "Books Abroad", University of Oklahoma Press, University Press Building, Norman, Okla. 73069.

• Rimantas Maršėnas, istorikas, paruošė veikalą "Šiaulių ekonomijos valstiečių sukilimas 1769 metais", 160 psl., kuris buvo išleistas Vilniuje.

PARDUODAMI IS MODELINŲ NAMŲ BALDAI 30% iki 50% nuolaida. Galim pirkti dalimis ir išmokėtinai. SOUTHWEST FURNITURE CO 6200 S. Western Tel. GR 6-4421

HIGH RATES

4.75%

PER ANNUM ON REGULAR SAVINGS CURRENT RATE

5.25%

PER ANNUM ON INVESTMENT BONUS \$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4070 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632 LA 3-8248

JEI JUS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS I LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 8, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	40 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
RAITMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	HE 5-0700
DETROIT 12, MICH.	14601 JOS CAMPAN AVENUE	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENTWORTH AVENUE	PR 1-0606
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAN AVENUE	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE	381-8997

Nauji leidiniai

● **AIDAI**, 969 m. birželio mėn. Nr. 6. Redaguoja Juozas Girmius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuviai pranciškonai. Administruoja gi Benvenutas Ramanauskas OFM, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata 7.00 dol.

Šio numerio gyviausia ir idomiusia dalis yra simpoziumas, kurio tema "Studentų maištas". Simpoziume dalyvauja, jaunosios, jau išėjęs į suformuotą mūsų intelektualų kartos atstovai ir lietuviškai kalbantis anglas prof. R. Sealey. Lietuviai simpoziume yra šie: B. Ciplijauskaitė, I. Gražytė, R. Kriaučiūnas, A. Liulevičius, J. Navickas, A. Paškus, K. Skrupskelis, V. Skrupskelytė, A. Sužiedėlis ir V. Vardys. Visi jie žurnale atsako į A. Sužiedėlio pateiktus šiuos penkis klausimus: 1. Kokios yra studentų streikų-riausių priežastys (kas organizuoja, kokie studentų reikalavimai, kodėl jie reikiami tokios formos)? 2. Kokia šiuo reikalu yra studentų daugumos nuomonė (ar jie aktyvistai simpatizuoja, ar juos tik toleruoja — ar yra didesnio pasipriešinimo studentų tarpe prieš aktyvistų metodus)? 3. Kokia šiuo atžvilgiu esti profesūros rolė ir kokios nuomonės reikišios profesūroje? 4. Kokius priemonius imasi universitetų vadovybės išvengti tokių konfrontacijų (ne tiek pasirodė krizės atveju, bet daugiau ateities perspektyvos atžvilgiu)? 5. Kokias galima numatyti ilgalaikes pasekmes (universiteto struktūroje, vadovybės — profesūros — studentų santykiuose)? Reikia atsiminti, kad visi jau čionykštės mokyklos auklėtiniai, simpoziumininkai šiuo metu patys yra Amerikos ir Kanados aukštųjų mokyklų profesoriai. Idomus, kad jų atsakymai taipgi įvairuoja nuo gerokai konservatyvios iki kone ayanardinės minties. Besidominčių šių dienų dekančiomis problemomis, šis simpoziumas bus skaitomas vienu prisėdimu. Išvadų čia neskelbiame. Tegu jas atidengia pats skaitytojas.

Žurnale paskelbti trys naujieji Prano Visvydo tilrašai, atrodo, yra vieni iš geriausių, bet kada periodinėje spaudoje šio autoriaus matytų. Tai jau subrendusio ir savo veidą turinčio poeto kalba.

Pradėti spaudinti, matyt, kiek ilgesni darbai, nes jų bus dar tėsiniai, Zenono Ivinskio "Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykių dvidešimtmetis (1919-1939)" ir dr. Jono Griniaus "Lietuvių literatūros perspektyvos". Baigiamas Leonardo Dargio straipsnis "Naujoji ekonomika ir jos kūrėjas Keynes".

Apžvalginėje žurnalo dalyje yra užgriebiamos visuomeninės, socialinės, istorijos, meno, naujų leidinių ir kt. temos.

● **I LAISVĖ** 1969 m. birželio mėn. Nr. 45 (82). Lietuvių Fronto Bičiulių keturmėnesinis politikos žurnalas. Redaguoja Leonardas Valiukas, P. O. Box 75893, Los Angeles, Calif. 90005. Administruoja Aleksas Kulnys, 1510 East Merced Ave., West Covina, Calif. 91790. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5.00 dol.; visur kitur 3.00 dol.

Tai labai gyvai redaguojamas, daugiausia lietuviškas politines aktualijas užgriebiantis, tačiau kai kur ir į kultūrinį daržą koka iškeliantis žurnalas. Leidinys skaitytoją patraukia parinktu temų įvairumu, atviru, tegu kartais ir diskutuotinu, to ar kito klausimo iškelimu. Tačiau medžiagos "lygio įvairumo" žurnalui pliusu neužskaitytume. Redaktorius turėtų labiau žiūrėti, kad tarpas tarp prastokos ir geros mažųjų antrosios sąskaiton.

Žurnalo aptarimo iliustracijai čia tik keletas pavyzdžių —

Tikru nesupratimu laikytume Ed. Baškio straipsnį "Premijos, pagerbimai ir ordinarai", nors jis ir patalpintas "Gyvybinių tautos reikalų" skyriuje. Rašantis už-

griebia jautrius dalykus, tačiau rašo bendrybėmis. Tuo tarpu tokią problemą keliant ir norint, kad visa tai būtų priimta už tikrą pinigą, reikia kalbėti konkrečiais faktais, o ne kažkokiomis užuominomis ir simboliais. Kalbama apie rykius, bet konkrečiai nepasakoma, kas tie rykliai, kurie rykliai ir ką tie rykliai prarijo... Griežtai pasisakoma prieš premijas. Manome, kad čia nekalbama prieš premijuotą tortą, prieš premijuotą gražuolę. Spėjame, kad keliama kuoka prieš kultūrinės premijas. Tai lyg matyti iš tokios citatos: "Premijos pažadino mūsų kūrybinės versmės, tačiau pažadino ir tos rūšies kūrėjus, kurie garbę labiau vertina už kūrybą. Premijos laimėjimas kai kam tampa pačiu vyriausiu tikslu. Tad į premijų medžioklę leidžiamasi kolektyvinėmis pastangomis, ir jau esama ženklu, kad didžiai neetiškomis". Ką reiškia tokios kažk kaitinančios bendrybės. Ogi nieko. Geriausia atveju, tik paties žurnalo nusipigini. Sakysim, dvi pastarosios kultūrinės mūsų premijos (Rašytojų draugijos ir Ateitininkų Federacijos) buvo šiemet paskirtos kan. Mykolui Vaitkui ir prof. Antanui Maceinai. Tai gal rašantysis galvoja, kad jiedu šito nebuvo verti, kad jie, rašydami savo veikalus, tik ir tegalvojo apie premijas ir jau sau jas organizavo? Aišku, kad ne. Bet kai rašte o-peruojama plačiausiomis bendrybėmis, konkrečių faktų nedrįstant nurodyti, tai ir nueinama iki nesamonių.

Pačių tikroju numerio nugarauliu laikytinas Stasio Zymanto straipsnis "Mastykime ir veikime iš naujo". Tai labai logiškas ir sakotas žvilgsnis į šandieninę mūsų plačiausios visuomeninės kūrybinės veiklos barą. Autorius moka iliustracijai pasirinkti faktus, moka juos sumaniai įpinti į kontekstą ir daryti savas, išmintingai pagrįstas išvadas. Net ir kalbinio bei stilistinio įforminimo prasme Zymanto straipsnis daugeliui rašančiųjų turėtų būti pavyzdys.

Idomus yra ir dr. Antano Klimo raštas "Laisvojo lietuvių paskirtis". Tačiau vienai jo minčiai norėtume čia paprieštarauti. Gal geriau ne jo paties, bet Vinco Krėvės minčiai, kuriai tačiau Antanas Klimas linkęs pritarti. Kadai Krėvė straipsnio autoriaus buvo užklaustas, kas gi dabar išgelbės Lietuvą. Į tai Krėvė atsakė: "Sodžiaus berneliai, mėsas jaunasis kolega, sodžiaus berneliai raituželiai... kaip visuomet mūsų tautos istorijoje... Kiti nusibirstys, turės prisitaikyti, bet sodžiaus berneliai atsilaisvys". Vargu ar tai yra tiesa, nors ir didžiojo Krėvės pasakytas. Dvidešimto amžiaus antroje pusėje tautos atėjai grįsti vien tik kaimo bernuželiais, kada kone pusė tautos jau gyvena miestuose, būtų tikrai per daug romantiška. Kai žmonijos istorija svaigiančių greičių rieda mokslo gelmėmis ir kosmoso aukštybėmis, pasitikėti mums vien tik žemdirbiais būtų begaliniai pavojinga.

Jau penkioliktai metų, kai LITUANUS, leidžiamas anglų kalba, atlieka laisvųjų lietuvių šauklio pareigas 97 pasaulio šalyse — tiek valstybių jis padu pasiekia keturis kartus metuose. Penkiolikos metų sukakties proga, esame ir būsimi LITUANUS skaitytojai, atsuntę 5 dol. čekį, kviečiami dovanai atsiminti šampano bonką. Čekius rašykite LITUANUS vardu, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Gavę iš Jūsų prastą ar visai naują prenumeratą, tuoj pasiųsime šampano kortelę, kurią nemokamai išleisite į šampano vienoje iš devynių, kortelėje pažymėtų, didžiųjų Kane Beverage krautuvų Chicagoje. Dovaną atsiminti su kortele asmeniškai.

Šis nepaprastas LITUANUS vajas baigiasi rugpjūčio 1 d. — Darbo Dienos šventėje. Visais klausimais prašome skambinti Chicago telefonu 434-0706, Jonui Kučėnui, LITUANUS reikalų vedėjui.

Šia proga dėkojame Kane Beverage krautuvėms už dovanotą šampaną.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

Šitai puikiai žino ir okupantai, todėl šandien ir jaučiama jo ten dencija palikti lietuviškąją šviesuomenę tynynėje be lietuviškų mokslo knygų, kad intelektualui tobulintis būtų tik viena galimybė — rusiškieji šaltiniai. Rusiškieji okupantai supranta ir pramato, kad tauta, likusi be samoniningos savo šviesuomenės ir be pilnutinio kultūrinio klogo, antrą kart vien tik su savo žemdirbyste neišsigelbės. Mums atrodo, kad pats didžiausias dalykas dabar yra įtempti visas pastangas, kad Krėvės intelektualų nuo tautos nusibirstymo pranašystė neįvyktų. Šiame amžiuje, tarpe kitų, pajėgus, kūrybingas ir samoningas tautos intelektualinis sluoksnis yra pats didžiausias tautos išsilaikymo ir laisvės laimėjimo laidas, jos fiziniai sveiko ir gausaus kamieno vairuotojas pasaulio pripažinton ateitin.

● **LITUANUS**, Vol. 14, No. 4. Lithuanian quarterly journal of arts and sciences dealing with the countries and peoples of the Baltic States, particularly Lithuania.

Radaktorai: Anatolijus C. Matulis, Tomas Remeikis, Antanas Sužiedėlis, Bronius Vaskelis. Redakcijos ir administracijos adresas: LITUANUS, P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Metinė prenumerata 5.00. Leidžia LITUANUS Foundation, Inc.

Vykdydamas šiemetinį prenumeratorių rinkimo vaju, LITUANUS žurnalas leidžia vienas po kito naujus savo numerius, su pastaruoju jau beveik pasivydams "krizės metais" prarastą laiką. Pagrindinis ir didžiausias šio numerio straipsnis, iš žurnalo 96 psl. užklęs net 53, yra Jono Račkausko "The First National System of Education in Europe (The Commission for National Education of the Kingdom of Poland and the Grand Duchy of Lithuania, 1773-1794)". Tai yra kruopščiai paruošta istorinė, pedagoginė studija, liudijanti aukšto lygio mūsų krašto švietimo organizaciją aštuonioliktame amžiaus pabaigoje, kuri anuo metu buvo tikrai pionieriškas žingsnis visos Europos švietimo istorijoje. Jono Račkausko pasirinkta ir išteseta tema gali būti geras pavyzdys visam čia bestudijuojančiam mūsų jaunimui, siekiant vieno ar kito mokslo laipsnio ir renkantis jiems baigines temas. Ne kartą jau yra patirta, kad ir profesūra tokias žveijas, su vienokia ar kitokia lituanistika susietas temas net labiau vertina negu tūkstančių kartų visų nurašytas kokias nors šekspyrines.

Pagirtinas yra ir mūsų kaimynus pakvietimas žurnalui. Ši kartą Gundar J. King čia spausdina straipsnį "Management of the Economy and Political Power: The Latvian Case". Duodamas vertimas ir šiuo metu Lietuvoje rašančio drama-

turgo Kazio Sajos vieno veiksmo tragikomedijos "Maniakas". Šis rūšies Kazio Sajos gana moderniai sukirpti vienaveiksmai teatru ir žiūrovų Lietuvoje yra labai mėgstami. Žurnalo numerio užsklanda — Alfredo Ericho Seno knygos "The Great Powers", Lithuania, and the Vilna Question: 1920-1928" recenzija, parašyta Leono Sabaliūno.

● **AKIRACIAI**, 1969 m. gegužės mėn. Nr. 5. Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio radakcija: D. Bielskus, K. Drunga, R. Mielėlis, L. Mockūnas, dr. T. Remeikis, dr. Z. Rekašius, dr. R. Šliažas. Metinė 10 numerių prenumerata JAV 5.00 dol., kitur — 6.00 dol., atskiro numerio kaina 50 centų. Prenumeratas ir aukštesniais ir piniginiams perlaikomas siųsti: Viewpoint Press, Inc., 6821 South Maplewood Ave. Chicago, Ill. 60629.

Mėnraštis įvairus temomis ir požiūriais, daug dėmesio skiria ne tik bendrajai lietuvių tautos problemai, bet ir detaliam visuomeniniam ir kultūriniam gyvenimui žiūpus ir anapus geležinės uždangos.

Dėl šio numerio tik pora progėsminių pastabų. A. Daugvydas, rašydamas apie dabar taip madingą bendradarbiavimą, be kita ko, sako:

"Būtų nuostolis lietuvių kultūrai, jeigu mes neleisime Lietuvos kultūrininkams pasinaudoti pvz. Pasaulio lietuvių archyvu ar Muzikologijos archyvu ir panašiais šaltiniais. Todėl reikia apgalvestauti, kad Draugas dar nesutiko paskelbti Al. Gimanto straipsnį, informuojantį apie P. Kežinaičio Lietuvoje ruošiamą lietuvių kinematografijos istoriją. Mat, tame straipsnyje (žr. Akiračiai, 1968, Nr. 4, 6 p.) Al. Gimantas siūlo suteikti knygos autorui prašomos informacijos apie pirmuosius kinematografijos pionierius Amerikoje. Bet jeigu mes nenorime pasidalinti žiniomis su autorium, rašančiu mokslinį veikalą, jeigu nenorime panaudoti tam savo archyvų, tai kyla klausimas, kam tie archyvai reikalingi. Ar tam, kad būtų ir supūti?"

Pirmiausia straipsnyje niekur nepasakoma, kad kas nors tuo filminiu reikalu būtų kreipis į čionykščius įvairius lietuviškuosius archyvus ir nesulaukęs atsako bei tautos. Kam tada kažkokiomis užuominomis tuos archyvus lyg apkalinti? Besirūpinantieji kinematografijos istorija turėjo pirmiausia į tuos archyvus, o ne į Draugą, kreiptis. Archyvų adresai juk jokia paslaptis ir, kiek žinome, jie linkę patarnauti kiekvienam.

Informacijos apie čionykštį ir apie okupuotos Lietuvos kultūrinį gyvenimą "Draugas" nuolat ir nuolat skelbia. Tačiau skelbti viso straipsnio apie prašomą informaciją dar tik pradėtam dar-

bui nebuvo ir reikalo. Tų gi praties lietuvių filmininkų čia Amerikoje tūkstančių, nei šimtų nebuvo. Gal tik broliai Motužai, J. Januškevičius, kurie visiems yra dar gerai žinomi. Užteko, kad ir tam pačiam Al. Gimantui, juos kontaktuoti, ir būtų reikalas išspręstas. Bet, matyt, čia svarbu buvo ne tiek konkreti informacija, kiek dar neįkūnyto darbo ir reksmingo bendradarbiavimo vėliau iškelimas čionykštėje mūsų spaudoje.

Reikia pasakyti, kad "Akiračiai" tikrai nuosirdžiai moka pasidžiaugti nepavydėtinos okupacinės sąlygose pasiektais mūsų kultūrininkų (rašytojų, menininkų, muzikų) laimėjimais Lietuvoje. Šitai mėnraščio padaroma greit ir akyiai. Tačiau vis dėlto nereikėtų užmiršti, vėluoti ir net į kelintąjį planą nustumti ir čionykščių mūsų pasiekimų. Sakysim, jau kone prieš metus Chicagoje išėjo platus, kolektyvinis veikalas "Lietuvių literatūra svetur, 1944-1967", bet jo vienokio ar kitokio platesnio aptarimo "Akiračiai" taip ir neįstengė lig šiol suorganizuoti.

● **Okupuotos Estijos dailininkų** paroda buvo surošta Vilniuje, kurioje dalyvavo netoli šimto estų dailininkų, pateikdami apie 1000 kūrinių. Gera dalis kūrinių skirti pritaikomojo meno reikalams.

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd Street
Užsieninių ir vietinių auto taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Viliakas.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas Juozas (Joe) Juraitis

BANGA
TV, Radio, Stereo, TV antenos, air-conditioners, Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St. — Tel. 434-0421
Vakaraais skambinti WA 5-3607
P. Rudėnas K. Simulis

DAŽYMAS
PIGIAI DAZAU KAMBARIUS. VALAU KILIMUS IR BALDUS.
J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

MOVING
A. NAUJOKAITIS
Apdraustas perkraustymas ilgu metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

A. ABALL ROOFING CO.
Isteltą prieš 49 metus
Dengiamo visų rūšių stogus. Talsame arba dedame naujus kaminius, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dazome iš lauko. Talsame mūrą "tuck-pointing". Pilnai apsidraude. Vias darbas garantuotas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kurio laiku

LITUANUS ŽURNALAS, MINĖDAMAS 15 METŲ SUKAKTĮ, SKELBIA JUBILIEJINĮ VAJŲ — SU YPATINGOM DOVANOM.

Jau penkioliktai metų, kai LITUANUS, leidžiamas anglų kalba, atlieka laisvųjų lietuvių šauklio pareigas 97 pasaulio šalyse — tiek valstybių jis padu pasiekia keturis kartus metuose. Penkiolikos metų sukakties proga, esame ir būsimi LITUANUS skaitytojai, atsuntę 5 dol. čekį, kviečiami dovanai atsiminti šampano bonką. Čekius rašykite LITUANUS vardu, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Gavę iš Jūsų prastą ar visai naują prenumeratą, tuoj pasiųsime šampano kortelę, kurią nemokamai išleisite į šampano vienoje iš devynių, kortelėje pažymėtų, didžiųjų Kane Beverage krautuvų Chicagoje. Dovaną atsiminti su kortele asmeniškai.

Šis nepaprastas LITUANUS vajas baigiasi rugpjūčio 1 d. — Darbo Dienos šventėje. Visais klausimais prašome skambinti Chicago telefonu 434-0706, Jonui Kučėnui, LITUANUS reikalų vedėjui.

Šia proga dėkojame Kane Beverage krautuvėms už dovanotą šampaną.

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE
Tires against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6 - 7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v. šėšt. 7 v. r. - 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS ČESAS

● **Onos Maksimaitienės** (Girytės), istorikės, studija "Lietuvos sukilėlių kovos 1863-1864 m." išleista Vilniuje. Šį veikalą ji ruošė visą dešimtmetį. Yra 294 psl. apimties.

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidiniai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67th Place — WA 5-8068

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis
J. BURNYS — Tel. RE 7-5168

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Talso NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

since 1914...
MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

MIDLAND B-vė patar nauja taupant ir duoda namams įsigyti paskolas. Dėkojame už pasitikėjimą ir esame pasiruošę jums patarnauti šioje.

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Minimum \$1,000

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERLIOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LIETUVIŲ STAIGA

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbkliai

● BERNINA
● NECCHI
● ELNA
● VIKING
● PFAFF
● SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Pardodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurbklus, pritaikome kaminius ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3209 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpauistytai paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

Perskaite „Draugą“, duokite jį kitiems pasiskaityti.

since 1914...
MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Minimum \$1,000

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERLIOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LIETUVIŲ STAIGA

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LIETUVIŲ STAIGA

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbkliai

● BERNINA
● NECCHI
● ELNA
● VIKING
● PFAFF
● SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Pardodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurbklus, pritaikome kaminius ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3209 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpauistytai paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

Perskaite „Draugą“, duokite jį kitiems pasiskaityti.

since 1914...
MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Minimum \$1,000

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERLIOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LI

Zvelgiant į Michigano ežero platybes po literatūros vakaro lietuvių vasarvietėje, Union Pier, Mich. liepos mėn. 13 d. Iš kairės į dešinę: Henrikas Nagys, Kazys Bradūnas ir literatūros vakaro moderatorius, žurnalistas Jurgis Janušaitis.

Kultūrinė Kronika

• Italų meisterio (17 amž.) paveikslas Telšiuose. Kaip rašo Vilniuje leidžiamas mėnesinis kultūros žurnalas „Kultūros barai“ š. m. birželio mėnesio numerio, Telšių kraštotyros muziejaus Vakarų meno skyriaus italų tapybos rinkinyje, be kitų paveikslų, yra ir žymaus italų renesanso dailininko Giovanni Ran-cesco Barbieri — Guercino de Cento vidutinio formato aliejinis paveikslas drobėje „Sv. Agnietė“. Šio italų tapybos šedevro autorius meno istorijoje žinomas labiau Guercino vardu. Jis gimė 1591 m. vasario mėn. 8 d. netoli Bolonijos esančiame Cento miestelyje, mirė Bolonijoje 1666 m. gruodžio mėn. 22 d. Jo mokytojai buvo italų menininkai B. Bertoci B. Genari ir P. Zagnoni, o ypač jo vyresnis kaimynas L. Carracci. Jis dirbo Cento ir Bolonijos miestuose, Romoje, Modenoje ir kitur. Venecijoje jam darė didelės įtakos Ticiano kūryba. Jis yra Romos Villa Ludovici freskų autorius. Pirmojo periodo jo kūryba yra nuotaikingesnė bei margsnė.

Guercino — Barbieri kūrinių yra žymiausiose pasaulio muziejuose: Briuselyje — „Madona su šventaisiais“ (1616), „Tabitos Petro pabudimas“ (1618), Florencijos Palazzo Pitti — „Zuza-

na su dviem seniais“, Turine — „Sūnaus palaidūno sugrįžimas“, Modenoje — „Sv. Petro kankinimas“, Bolonijos Pinakotekoje — „Sv. Petronėlės laidotuvės“, Vatikane — „Sv. Magdalena su angelais“, Leningrado Ermitaže — „Marijos dangun paėmimas“ ir kitur. Be to, Guercino sukūrė

Guercino „Sv. Agnietė“ (Telšių kraštotyros muziejus, Žiūr. kroniką)

daug piešinių ir žanrinių scenų bei peizažų.

„Sv. Agnietė“ į Telšių kraštotyros muziejų pateko 1940 metų rudenį, nacionalizuojant dvarų inventorių. Muziejaus inventori-nėje knygoje pažymėta, kad jis

paimtas iš Kretingos dvaro. Matyti, šis italų dailės šedevras yra buvęs grafų Tiškevičių meno rinkiniuose.

• Laisvojo pasaulio lietuvių poezijos antologiją kitamet išleids „Ateities“ leidykla. Ji apima lygiai 25 metų pokario laikotarpį: 1945-1970 metus. Leidinys bus daugiau kaip 500 psl. Jį redaguoja Kazys Bradūnas. Antologijai įvadinę studiją rašo dr. Viktorija Skrupskelytė.

• Vlado Slaito naują poezijos rinkinį „Aguonų gaisras“, leidžia „Ateities“ leidykla. Knyga išeis poeto lankymosi JAV ir Chicagoje proga. Kaip žinome, poetas Vladas Slaitas gyvena Londone, Anglijoje, bet šį rudenį, Anglijos Lietuvių klubo Chicagoje kviečiamas, lankysis Amerikoje ir lapkričio mėn. 9 d. skaitys savo poeziją Jaunimo centre, Chicagoje, klubo rengiamam literatūros vakarui.

• Dar apie premijas ir premijininkus Lietuvoje. Skulptorius R. Antinis, Panevėžio dramos teatro ir filmų aktorius D. Banionis, muzikologė J. Čiurlionytė, rašytojai Just. Marcinkevičius ir J. Paukštelis, taip pat ir Vilniaus dramos teatro režisierius H. Vancevičius, kaip jau anksčiau trumpai minėjome, tapo apdovanoti šių metų respublikinėmis premijomis už nuopelnus literatūros bei kitų menų srityje.

R. Antiniui premija paskirta už skulptūras „Už ateitį“, „Skaus-

mas“, „Kanklininkas“, „Nepalaužiamoji“, „Dūdorius“ ir „Eglė, žalčių karalienė“. D. Banionui už vaidmenis teatre ir filmuose. J. Čiurlionytei už veikalą „Lietuvių liaudies dainų melodikos bruožai“. J. Paukšteliai už trilogiją — „Jaunystė“, „Netekė, saulele“ ir „Čia mūsų namai“. O J. Marcinkevičiui ir H. Vancevičiui už „Mindaugą“; vienam už parašymą, kitam už surežisavimą.

Kitos septynios premijos paskirtos už mokslo ir technikos sričių darbus. Tik dvi tos premijos nedalomos, o kitos pasidalintinos tarp trijų, viena net tarp septynių autorių. Vienas iš apdovano-tų trejetų yra Vilniaus „širdininkai“ — širdies bei kraujagyslių gydytojai — chirurgai: A. Marcinkevičius, L. Laucevičius ir Ch. Kibarskis. Premijuoti ir trys Vilniaus miesto istorijos autoriai: J. Jurginis, V. Merkys ir A. Tautavičius. Į septynias dalis dalinama premija yra už keturis Lietuvių literatūros istorijos tomus.

Vadinamųjų lenininių premijų šitmet Lietuvoje niekas negavo. (E.)

• Vilniuje pasirodė 10-tas paskutinis V. MYKOLAICIO-PUTINO „RASTU“ tomas. Juo baigiamas pirmasis, nors dar ne visai pilnas V. Mykoliaičio — Putino daugiariopos kūrybos leidimas, pradedant 1959 m. 10-tas tomas kaip ir prieš jį išėjęs 9-tas, buvo parengtas jau po autoriaus mirties. Į jį pateko įvairių žanrų kūbinių palikimas. Čia randami ir anksčiau išleisti eilėraščių rinkiniai „Būties valanda“ ir „Lan-gas“, o taip pat į jokių rinkinių neįėję bei anksčiau nespausdinti eilėraščiai. Visas šis poezijos pluoštas, išskyrus vieną kitą eilėraštį, — tai, galima sakyti, V. Mykoliaičio—Putino „gubės giesmė“. Didele 10-to tomo dalį užima V. Mykoliaičio—Putino literatūros istorijos ir kritikos darbai, iš kurių stambiausi — studijos apie K. Donelaitį, V. Krėvę ir Vydušo dramaturgiją. Rašytojo biografiją gyvai paryskina jo laišškai ir kiti dokumentai.

• Ilja Erenburgas, žydiškos kilmės sovietinis rašytojas, ypač iškilęs Stalino laikais, buvo parašęs romaną „Audra“, kuriame jis aprašo 1944 m. vasarą vykusias rusų-vokiečių kovas dėl mūsų sostinės Vilniaus.

• Albino Zukausko, seno vilniečio rašytojo, poezijos rinktinė „Sunkus džiaugsmas“ išleista Vilniuje. Apima 1936-1968 m. jo parašytą poeziją, 387 psl.

MOVING

Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstumų

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE
Telef. FRontier 6-1882

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781

METALO IR
STIKLO

Tvoros, Stogeliai, Durys
Langai, Rynos,
Turekliai

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos, radijai,
stereo, oro vėsintuvai.

Pardavimas ir taisymas

J. MIGLINAS

Krautuvė Marquette Pke.
2346 W. 69th Street 776-1486
Namy tel. — PR 6-1063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.

2605 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
4333 So. Halsted St. Tel. 254-3326
Didelis įvairių prekių pasirinkimas
E. ir V. ZUKAUSKAI

VACYS

CONSTRUCTION CO.

REZIDENCINIAI,
KOMERCINIAI,
MEDICINOS IR
KITOKI PASTATAI

2457 West 60th Street
Tel. HE 4-7482

Skelbkitės „Drauge“.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitoms dienoms nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta.

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANCUS

Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Ave.

Kampas 58th Street

Telefonas — PRospect 8-9538

—————

G E L Ė S

Vestuvės, banketams, laidotuvėms
ir kitokioms progoms

GUZAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINČIAI

2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

—————

SKELBKITĖS „DRAUGE“.

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH \$10,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%

per annum

Passbook Savings Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid as of:

Mar. 31 — June 30

Sept. 30 — Dec. 31

—————

5%

6 or 12 MONTH \$5,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRY'S MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinų.

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

TRY'S MODERNIOSKOS KOPLYČIOS:
4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNOS

(LACKAWICZ)

2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. Lituanica Ave. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lituanica Ave. Tel. YARds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1008

EARN 5 1/4% PER ANNUM ON \$1000
INTEREST COMPOUNDED DAILY

Standard Federal pays 5 1/4% interest per annum on savings certificates of \$1,000.00 or more. Issued for 6 months.

A 90 day gold eagle passbook account which pays 5% per annum (\$50.00 minimum) is also available. Regular passbook savings earn 4 1/4% per annum. Interest is compounded daily, paid quarterly.

Savings in by the 10th earn from the 1st.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
Assets over \$141,500,000.00 • Reserves and Surplus over \$12,000,000.00 (more than twice the legal requirements)
Federal Charter • Federal Supervision
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • V17-1140
HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M.-9 P.M. • Tues., Fri. 9 A.M.-4 P.M. • Sat. 9 A.M.-12 Noon • Wed.-No Business Transacted

Sveikiai ir Dviejai

Redaguoja dr. S. ALIŪNA.

MĖNULIS IR ROMANTIKA

Taip sakant, astronautai visą romantiką tęsė į kampa, nebėra geltonojo mėnulio romantikos, šviesių mėnesienų ir dūsavimų po beržais. Technika visą romantiką į nieką pavertė, kaip ten koks Donelaičio pavaras. Būdamas žmogus padūšauji, išmyli, stebi ten mėnulį, kuris saulūžė vedė, o dabar visa baigta, ten kažkokie milžiniški astronautų batai palikti ir vežėčios. Tik aparatų gaila, kuriuos paliko. Vienas radijo komentatorius pareiškė, kad tų aparatų ir lėkė pasigrobti sovietiškoji Luna 15, ir tačiau taip trenkėsi į mėnulį, kad visa į nieką pavirto lyg koks penkmečio planas. Viskas iš to garso virto kaput, anot "Chicago Sun Times" dienraščio. Brežnevas sako mokslininkams kūjeliu per pakaušį patrankys ir kai kam piau-tuvėliu per gerklę, visus iš Solženicino aprašyto pirmojo rato į žemesnio rato pragarę pasius. Esą, anot Kosyginą, liudies žmonių geriau supranta komunizmo reikšmę, Lenino garbei mėslovelio soclenktinės įvykdo, o mokslininkai žvaigždės iš erdvių neatgabeno Lenino barzdelei papuošti.

Chicagoje gi buvo tokių, kurie, taip sakant, už kvoterį visą Apollo 11 parduotų. Taip bent išryškėjo iš Chicagos dienraštyje spausdinto reportažo su buimais. Lietuvių "Vilnės" bosas Andriulis ir kiti šaukė, kad esą pinigų, vieton vežti į mėnulį, amerikiečiai turi atiduoti skurdiesiems "Vilnės" pastatams remontuoti, nes, kai atvažiuoja svečiai iš rojaus, tai nuėję pas atsilikėlių kapitalistų laikraščius, mato gražiausius pastatus, o "Vilnės" ponai kaip kokio kolchozo vištinioji sėdi, visai negalėdami parodyti to pažangumo, apie kurį nuolat kalba.

Bet mums čia svarbiau romantiką mėnulio pusė, o ne politinė. Kai mėnulio romantika pavirto realybe, tai reikia tikėti, kad ir daugelis mūsų grįš iš kokių lunatinių klajonių į konkretybę. Pavyzdžiui, reikia manyti, kad veiksniai supras, jog romantinis rezoliucijų amžius baigėsi, tad reikia daugiau gyvų raštų ir gyvų paskaitų, gyvų vaizdų ir straipsnių amerikiečiams. Gal grįš žmonės iš romantikos, ir susipras, kad visokie kongresai, pasikendę sąvitarpinių pokalbių gelisvoj mėnesienoj, yra tik šiaip jau kuklus pasivaikščiavimas po savo sodelį, mėnesienai šviečiant. Praeina mėnesiena, pasibaigia visa romantika, ir lieka tik buvę prisiminimai apie buvusią baisią veiklą, tik jos rezultatai dingsta kaip delfijos mėnulis.

Mėnulinei romantikai žlugus, gal grįš į realybę ir tie, kurie mano, kad asmens spaudoje apspaudymas yra maždaug astronautinis žygdarbis. Realybėje negalint romantiką, gal kai kas pradės surasti naujų keiksmazodžių, nebevardomami frontininko. Lyg frontininkų iniciatyva ir parama Preager leidyklos išleista "Lithuania under Soviets" yra kenksminga knyga. Jei frontininkai šios knygos, o ir daugelio kitų, nebūtų išleide, tai jie būtų lygūs visiems kitiems, būtų keiksmazodžio neverti. Ko nepadarė kiti, tai padarė frontininkai, taigi, kaip čia nepyksti.

Kitos garsios organizacijos renkasi pinigų ir lieka viskas tik mėnesioj, o niekšai frontininkai didelių darbų dirba. Jie nenaudėliai taktininkavo ir pravedant rezoliucijas senate ir kongrese. Pasmerkė Atstovų rūmai bolševikus, o kai karo piktą, nes turėjo pasmerkti frontininkus.

Ką ten tie bolševikai, sėdi Lietuvoj, nei tu jų matai, nei ką, o frontininkai visų postus čia užėmė ir dar į visus aukotojų sąrašus didelėm sumom isirrašo. Tiesiog niekšai nė pinigų negali iš visokiems rinkėjams. Taigi mėnulį pasiekus, reiktų grįžti iš romantikos į realizmą, nes jau net iš žemesnių vietų Ant. Gustaitis pramatė realumo ateitį, dainuodamas:

Jei nori kopk į Everestą,
Ar žvelk nuo sandėlio alaus—
Visur vienodas vaizdas bręsta
Pasaulio realaus.

D.K.

SUJAUKTA DAUGUMA IR MAŽUMA

Seniau buvo kitas reikalas, aiškiai žinotai, jeigu yra dauguma tai ir buvo dauguma, jei buvo mažuma tai ir buvo mažuma. Matyt šias savokas sujaukė diktatoriai, kurie, būdami mažoje mažumoje, valdo didžiąją daugumą.

Paimkim demokratinę Ameriką, išatymus leidžia dauguma, o juos įgyvendina pagal mažumos nurodymus. Kiek žinome, žydai sudaro mažumą, bet pasižiūrėjus televizijoje aiškiai matai, kad jie yra daugumoje. Universitetuose studentų mažuma nurodo kada demonstruoti, kada uždaryti ir nutraukti mokslą bei padegti pastatus. Kanadoje įvesta kaip valstybinė kalba anglų ir prancūzų, kad būtų patenkinta dauguma ir mažuma. Kyla klausimas kaip yra su lietuviais, lenkais, italais ir kitais, kurie nepritampa nei prie daugumos, nei prie mažumos.

Žymiai blogiau šiame krašte. Kadangi esam mažoj mažumoje, tai negalim savęs laikyti dauguma, kreipiamis pas šio krašto mažumą indėnus, kad priimtų mus kompaktine mase į savo mažumos tarpą. Buvo gautas griežtas ne, nes tik jie esą tikrieji šio krašto gyventojai, o mes atsibastę iš

Linksmi apie kalbos mokslą

"Labai nemoksliska Europos vietovardžius indentifikuoti su panašiai skambančiais lietuviškais žodžiais, O. Č. Gedgaudas tai daro. Sakysime, germanų tautelė "Suevi" jam yra "sueiviai", o "aisčius" jis jungia su "eiti". Visiems yra žinomi Vokietijos miestas Koelnas ir mūsų žodis kelnės, Italijos upė Padas ir mūsų padas. Japonijos miestas Sakai ir mūsų sakai "skaidri derva". Amerikos miestas Saugus ir mūsų būdvardis saugus, Fidži salų uostas Suava ir mūsų šuva, Bulgarijos miestas Varna ir mūsų paukštis varna... Jei kas bandytų tvirtinti, kad tarp šių žodžių yra kas nors bendro, pats būtų varna."

J. Tininis

Geriausias lietuvių romanas

Lietuvoje einančioj "Pergalėj" V. Kazakevičius šių metų 3 nr. išryškino M. Bavarsko romaną "Pilkieji namai", kur autorius "stipriausiai akcentavo nusivylimą dipukiška buitimi". Esą Bavarsko beletristika turi "išskirtinės pažintinės reikšmės". Žodžiu, taip išskyrė 1947 m. išėjusį romaną "Pergalė". Čia eina "Aidai" ataidėjo (tam ir Aidai, kad ataidėtų) ta teigima birželio mėnesio numeryje kitu straipsniu, kur panelė Stanelytė rašo apie "Pilkųjų namų" romaną, teigdamą: "Negalima jam nepripažinti tam tikros istorinės ir ypač liudijamosios reikšmės".

Žodžiu, jei jau "šiapus ir anapus ir geležinės uždangos sutampa, kad "Pilkieji namai" geriausias romanas, tai tegu dr. K. Keblys mušasi į krūtinę, perklasifikuodamas savo geriausių romanų eilę, vieton ten kokios "Kelionės" pastatytas "Pilkuosius namus", kas ypač šiais rezidencijų statymo laikais labai reikšminga.

REIKŠMINGAS MOKSLAS

"Vyną ir konjaką reikia mokėti gerti, taip pat reikia mokėti įvertinti ir skonį."

J. Venckus, SJ.

— "O dabar pagalvojus, net nebeprisimenu, kada paskutinį kartą dainavau. Civilizacija. Pagaliau, išėjęs vakarais ant gonių, nesubliausi "Sėriau žirgelių". Policija atbėgs".

Dail. R. Viešulas

"IT'S TIME FOR A DIET!"

Vėl mokesčius Illinois valstijos pakėlus mokesčių mokėtojas sako valdžiai: "Ar negalėtumėte tetule, kiek prisilaikyti dietos".

KELIONĖS IR SUVENYRAI

Torontiško dienraščio kolumnistas, Gary Lautens, "Daily Star" aprašo savo vergus, užpuolusius jį Vienoje, Autsrijoje, kada jis tenai lankėsi, kaip turistas, su savo išlaidžia žmona.

Esą, daugelis žmonių, besikreinančių lėktuvais, stengiasi išsipirkti gyvybės apdraudą, jį girdi, žvalgesis tokios draudimo įstaigos, kuri parduotų trūkio polisus, kai jis atskridęs su žmona į Vieną, jo lagaminai būvę pakencijamo sunkumo, nes juose nebuvę sunkių daiktų, tik baltiniai, nosinės, kojinės ir kelioniniai čekiai. Bet kai reikėjo grįžti namo, lagaminai jau būvę tokie sunkūs, tarytum akmeniniai. Vis tai žmonos nuopelnas, kuri pajėgusi juos taip pasunkinti, kad jam, anuos tamping, net akysse pažaliuodavo.

Jo žmona, girdi, nė žodžio nekaltanti vokiškai, bet jis tikis, kad skaitytojai šiuo nutikimu būsią patenkinti, sužinoję, jog jo žmonelė galintį išleisti pinigų visur, nežiūrint kokia kalba kraštas kalbėtų. Ji tepasakanti angliškai: "I'll take it" ir krautuvininkas — jau žinąs šį "amerikonišką išsireikimą ir jo reikšmę".

Pvz., ji pirkusi žeminius patalukus visiems vaikams, prie viso to — nusipirkusi Vienoj tiek žvakių, kad, girdi, užtektų jų apšviesti visai Šv. Petro bazilikai Romoje. Dar porą bliusų, na, ir vaikiškiams po bulvėmis šaudomą

SAVAIMINĖ VENTILIACIJA

"Jeigu kas prikiša Kapsuko rajono kolūkio "Pirmyn" pirmininkui J. Griškaičiui apie aktyvios ventiliacijos įrenginius, pakastus po pernykščiais šiaudais, jis tik mosteli galva į kluono pusę: — Aure, kokia nuostabi pas mus savaiminė ventiliacija."

Tikrai, kiek mes prieiname apie įvairius šieno džiovinimo būdus, o apie tokią paprastą priemonę visai pamirštame.

Tik jūs pažvelkite į kluoną, esantį netoli fermų. Matote jo

stoge žiojėjančias skylės. Tai ir yra visa paslaptis. Pro jas patekęs vėjas puikiausiai džiovina šieną.

Dar vienas didelis savaiminės ventiliacijos pranašumas yra tas, kad ji saugoja šieną nuo per didelio išdžiūvimo. Mat, lietaus atveju į jį savaimt patenka vanduo.

Belieka rajono gamybinei žemės ūkio valdybai šį visais atžvilgiais pranašų šieno džiovinimo būdą, beje, daug kur jau anksčiau praktikuotą, tinkamai įvertinti."

"Valstiečių laikraštis", birželio 28 d.

KOMPLIMENTAS

Pagyvenusi moteriškė klausia vyriškį:

— Kaip jums atrodo, kiek man metų?

— Negalėčiau pasakyti, bet daugiau, negu jūs atrodote.

NEPAPRASTAS POKALBIS

Metro vagono kampe sėdi senas dama. Prieš ją atsėdė jaunas kareivis, įnirtingai žiaumodamas kramtomąją gumą. Po kiek laiko dama sušunka: "Klausykite, jaunuoli, nėra prasmės manęs klausinėti, nes aš esu kurčia."

PESIMISTAS

— Sakyki, Kurmi, kas pasauli naujo?

— Visur viena tamsybė viešpatauja!

Sinfonija

Tagi vynes yra gazi muzikalinė, ne tik cheminė simfonija, tik nereikia perdėtai gerti vyną, nes simfonija gali išnykti.

J. Venckus, SJ.

RAŠYTOJAS IR SKOLA

— Dabar aš rašau savo atsiminimus, — pasakoja rašytojas.

— Ar dar nepriėjai tos vietos, kada aš tau paskolinau pinigų?

— paklausė jį draugas.

Viena knyga tai visada turi liūdną pabaigą, tai čekių knygutė.

Apie buitinio kombinato batiuivius

Batiuivys, gerai išmetęs, Kartą pragaran pateko. Belzebubas jam už "griekus" Ten batus nešioti liepė, Tuos, kur žemėje jis taisė Ir paliko skylę batių, Tuos, kur aštrios vinyų kyši Ir kulnai visai nuplyše...

"Šluota"

Griežtas, bet teisingas

Aš griežtas, bet ttisingas! Pareinu vakar vakare namo... ir ką aš sužinau!

Sužinau, kad mūsų katė suėdė mūsų šuns maistą!

Lauk katę!

Ką aš sužinau po tox

Kad šuo suėdė kmonos kotletą!

Lauk šunį!

O toliau ką aš sužinau?

Kad žmona suvalgė mano bifšteką!

Išveju iš namų žmoną!

Ir kas išaiškėja?

Kad pienas, kurį aš išgėriau rytą, buvo paliktas katei!!!

Tad aš visiems liepiau grįžti, o pats išėjau...

Aš griežtas, bet teisingas.

R. Devosas

— Gal tik tiek reikėtų pastebėti, kad kur kas lengviau ir "maloniau" ražioti rėžius iš svetimos nugaros ir gražbyliauti apie svetimas ydas, kaip kad pasidailinti po savo darželį.

Vyt. Alantas

— Tik drąsios pelės suka lizdą katino ausy.

APIE ŽEMAIČIUS

Kasper Stieler vokiečių kalbos gramatikoj taip aprašo lietuvių 1684 m.

"Tarp Lietuvos ir Kurlando yra nevaišinga (unfreundliche) Žemaitija, kuri neturi nė vieno tikro miesto, o tik viensėdžius, kaimus ir kelius prie dumblynų, kurių viena, tris mylias nuo Nemuno, netoli Kurlando, vardu Palanga, teko pažinti su didžiausiu pavojumi kūnui ir gyvybei, nes ten, tarp dviejų nuverstų tiltų, kabojo daugiau šimtas žemaitiškų kalavijų virš mano galvos, ir turėjau išpirkti savo gyvybę su šimtu talerių, kas vis vien nebūtų padėję, jei nebūčiau nudaugęs Dancigo pilietį, kuris neva buvo pakeliui, norėdamas aplankyti savo draugus Kurlande."

APGAUDINĖJIMAS

— Jūs tvirtinate, kad tai vilna. O juk prisegtoje kortelėje parašyta, kad medvilnė.

— Mes segame šitą kortelę, norėdami apgauti kandis...

VISADA

Vienas lankytojas, pamatęs ant fiziko Nilsa Boro durų pasaga, labai nustebė: "Niekada nemaniau, kad toks žmogus kaip jūs, tikėtų prietaisais."

"O aš ir netikiu, — atsakė šypsodamas Bora. — Bet man sake, kad pasaga atneša laimę ir tikint, ir netikint."

ROPINANTIS RYTOJUM

100-metis senis, loterijoj išlošęs stambią pinigų sumą, į gimtinaičių užklausimą, ką jis darysią su tais pinigais:

— Atidėsiu senatvei.

Dailininkas sako praeiviui: "Prašau neiti, čia mano vėliausieji darbai".

Mintys prakalbų pagerinimui

Voras myli musę todėl, kad ne gali be jos gyventi.

— Bėdos tai reiškia, kad medžioji kiškį su negyvu šunimi.

— Tyla yra gera byla, tik ne policijos stoty.

— Optimistas mato baranką, o pesimistas mato tik jos skylę.

— Juokas kelia baimę ir uždeda apynasrį begėdžiui.

— Žodžiais ryžių neišvirs.

— Mintis yra kaip parašiutas. Tik tada funkciojuoja, kai ją paleidi.

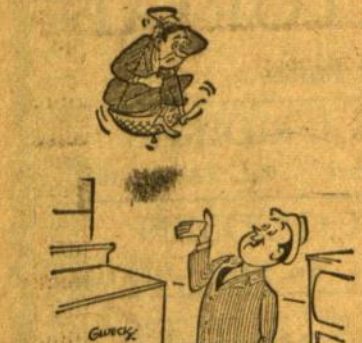
— Žmogus be giminių yra žmogus be bėdų.

— Mokesčiai ir mirtis yra nelaukiami svečiai, tačiau mirtis nepasidaro blogesnė po kongreso ar senato posėdžiu.

— Net ir kvailys yra protingas, jeigu jis tik nepradeda veiklos.

Sovietinė koegzistencija: vienoj rankoj viliojanti armoška, o kitoj galvelėm skaldyti šautuvėlis.

Čia ne astronautas, bet bobelė su lazda šoktelėjo prieš šį visai taidia nusiuteikusį pilietį.